

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

CURRICULUM

Istoria românilor și universală

Niveluri de studii: primar, gimnazial, liceal

Chișinău, 2026

Curriculum la disciplina școlară Istoria românilor și universală este elaborat conform Ordinului Ministrului ..

Coordonatori, Ministerul Educației și Cercetării:

- Valentina OLARU, Secretară de Stat, doctor în pedagogie.
- Corina LUNGU, șefa Direcției politici curriculare în învățământul general.

Expert național:

Viorica ANDRIȚCHI, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar.

Grupul de lucru:

- Cristina GHERASIM, coordonatoare la disciplină, doctor în istorie, conferențiar universitar, cercetător științific coordonator, Universitatea de Stat din Moldova, profesoară de istoria românilor și universală, grad didactic superior, IPLTPA „Nicolae Sulac”, mun. Chișinău;
- Sergiu MUSTEAȚĂ, expert curricular, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău;
- Lidia PĂDUREAC, expert curricular, doctor, conferențiar universitar, prim-prorector, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți;
- Tatiana MAGALEAS, expert curricular, profesoară de istoria românilor și universală, grad didactic superior, LP Școală Internațională „Heritage”, Chișinău;
- Ala GHERMAN, expert curricular, profesoară de istoria românilor și universală, grad didactic superior, directoarea IPLT „Liviu Deleanu”, mun. Chișinău;
- Viorica BUJOR, expert curricular, profesoară de istoria românilor și universală, grad didactic superior, directoarea LT „George Coșbuc”, mun. Bălți;
- Nelea COTOROBAL, expert curricular, profesoară de istoria românilor și universală, grad didactic superior, LT „Orizont”, mun. Chișinău;
- Tatiana ȚÎMBALARI, expert curricular, profesoară de istoria românilor și universală, grad didactic superior, LT „Da Vinci”, mun. Chișinău;
- Svetlana VASILACHI, expert curricular, profesoară de istoria românilor și universală, grad didactic superior, directoarea IPLT „Mihai Eminescu”, mun. Bălți;
- Silvia PETROVICI, expert curricular, profesoară de istoria românilor și universală, grad didactic superior, director-adjunct, IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău;
- Lilian ȘONȚU, expert curricular, profesor de istoria românilor și universală, grad didactic superior, LT „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, or. Drochia.

CUPRINS

Preliminarii	7
Concepția disciplinei	6
Administrarea disciplinei	8
Repartizarea unităților de conținut pe clase și pe unități de timp	9
Competențe specifice disciplinei	10
Matricei de dezvoltare a competențelor specifice	11
Structura unităților de învățare pe clase	17

PRELIMINARII

Educația istorică reprezintă unul dintre cele mai importante și actuale domenii ale formării democratice, având un rol esențial în dezvoltarea gândirii critice, a conștiinței civice și a înțelegerii interculturale. În contextul realităților din Republica Moldova, marcate de transformări socio-economice, provocări multiple și expunere la fluxuri informaționale complexe, disciplina *Istoria românilor și universală* își consolidează statutul de spațiu educațional strategic pentru formarea unei personalități reflexive, responsabile, tolerante și active în viața societății.

Curriculumul disciplinei *Istoria românilor și universală* este elaborat în concordanță cu politicile educaționale naționale și internaționale, asigurând coerența dintre viziunea educațională și exigențele societății contemporane. La nivel național, acesta se fundamentează pe prevederile Codului Educației al Republicii Moldova, ale Strategiei „Educația 2030” și ale Cadrului de Referință al Curriculumului Național (ediția 2025), precum și pe alte documente strategice relevante. La nivel internațional, disciplina *Istoria românilor și universală* corelează cu documente de referință precum Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), Convenția ONU privind Drepturile Copilului (1989), Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (2010), Recomandările Parlamentului European și ale Consiliului UE (2018) privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, Busola învățării 2030, precum și cadrele europene de competențe – GreenComp și DigComp – și reperele privind competențele în domeniul inteligenței artificiale.

Prin această aliniere, disciplina *Istoria românilor și universală* contribuie la promovarea principiilor fundamentale ale educației contemporane: *echitate, incluziune, acces egal la educație, învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea competențelor-cheie*. În același timp, curriculumul reflectă necesitatea formării unei culturi democratice, a responsabilității civice și a capacității de analiză critică a informației, în acord cu tendințele europene și internaționale.

În structura Curriculumului Național, disciplina *Istoria românilor și universală* are statut de *disciplină obligatorie*, parte a trunchiului comun, fiind studiată pe parcursul întregului învățământ general – primar, gimnazial și liceal (clasele IV-XII). Necesitatea și relevanța acesteia sunt justificate de rolul său fundamental în formarea *conștiinței istorice și identitare, în dezvoltarea gândirii critice și în înțelegerea relației dintre trecut, prezent și viitor*. Disciplina contribuie semnificativ la profilul de formare al absolventului, completând și îmbogățind curriculumul prin conexiuni interdisciplinare cu domenii precum educația pentru societate, limba și literatura română, Limbile străine, geografia, filosofia sau Noile Educații.

Scopul curriculumului la disciplina *Istoria românilor și universală* constă în formarea competențelor specifice disciplinei, prin dezvoltarea gândirii istorice, a spiritului critic și a capacității de interpretare a proceselor și fenomenelor istorice, pentru formarea unei personalități autonome, responsabile și implicate în viața democratică a societății.

În concordanță cu finalitățile educației, curriculumul disciplinei îndeplinește funcții formative, informative, aplicative, integrative și orientative, contribuind la dezvoltarea competențelor istorice, a gândirii critice și științifice, la înțelegerea evoluției societății și la formarea unui cetățean responsabil, activ și implicat.

Curriculumul disciplinei *Istoria românilor și universală* se distinge printr-un set de particularități care îi consolidează identitatea și relevanța în contextul educațional actual. Din perspectivă epistemologică, acesta valorifică specificul cunoașterii istorice, promovând analiza critică a surselor, multiperspectivitatea și înțelegerea relațiilor de cauzalitate, continuitate și schimbare, în cadrul unei abordări cronologice și problematice-cronologice. Conținuturile sunt organizate integrat, corelând istoria locală, națională și universală și raportându-se la problemele societății contemporane, ceea ce conferă învățării un caracter relevant și aplicativ.

Gradul ridicat de *actualitate și relevanță socială* al curriculumului disciplinei este reflectat prin abordarea unor teme esențiale precum înțelegerea proceselor istorice și a evoluției societății,

identitatea istorică, memoria colectivă, valorile democratice, drepturile omului, diversitatea culturală și interdependențele globale. Prin acestea, disciplina contribuie la formarea conștiinței istorice, la înțelegerea critică a trecutului și la dezvoltarea unei culturi istorice, favorizând asumarea responsabilă a memoriei și consolidarea rezilienței civice. Curriculumul promovează o *abordare competențială*, centrată pe elev, prin valorificarea metodelor active de învățare – investigația, analiza de surse, studiul de caz și proiectele – care facilitează înțelegerea și aplicarea cunoștințelor istorice în contexte reale.

Curriculumul disciplinei *Istoria românilor și universală* gravitează în jurul a șase axe interpretative – *vechimea, unitatea, continuitatea, diversitatea, rezistența și libertatea* – care configurează evoluția istorică a spațiului românesc în raport cu realitățile istorice europene și mondiale. În acest cadru, evoluția teritoriului actual al Republicii Moldova este abordată ca parte integrantă a acestui parcurs istoric comun, în interacțiune cu procesele regionale și europene, contribuind la înțelegerea identității istorice și la formarea conștiinței istorice a elevilor. Finalitățile valorice și atitudinale sunt concepute într-o *logică progresivă*, orientată spre formarea unei identități personale și civice asumate, întemeiate pe valorificarea memoriei istorice, pe respectul pentru limba română, precum și pe valorile, tradițiile și patrimoniul cultural comun al spațiului românesc, în context european.

Demersul educațional susține dezvoltarea atașamentului față de comunitate și de spațiul cultural-istoric al Republicii Moldova, cultivând, în același timp, deschiderea față de diversitatea culturală și dialogul intercultural, ca premise ale unei conviețuiri armonioase între comunități identitare și confesionale diferite. Elevii sunt ghidați să își asume în mod conștient identitatea națională și civică, să manifeste un patriotism responsabil, orientat spre binele comun, respectul față de instituțiile și simbolurile statului și implicarea activă în viața comunității. Disciplina *Istoria românilor și universală* contribuie la formarea unei atitudini democratice și incluzive, bazată pe respectul pentru diversitate, toleranță și promovarea valorilor europene, pregătind elevii pentru participare civică activă și responsabilă într-o societate deschisă și pluralistă.

Flexibilitatea curriculară permite adaptarea demersului didactic la particularitățile elevilor și ale comunității școlare, favorizând contextualizarea învățării și valorificarea experiențelor locale. Interdisciplinaritatea și caracterul aplicativ al curriculumului sunt asigurate prin integrarea coerentă a temelor cross-curriculare și a noilor educații, în conformitate cu prevederile Cadrului de Referință pentru Curriculum Național (2025). Acestea sunt valorificate prin abordări infuzionale, fiind reflectate la nivelul competențelor specifice, al unităților de competență, al conținuturilor, al activităților de învățare și al produselor școlare. În acest cadru, elevii sunt implicați în situații autentice de învățare – investigații, studii de caz, proiecte individuale și de grup, rezolvarea de probleme și activități de valorificare a patrimoniului local – care facilitează transferul cunoștințelor istorice în contexte reale și relevante pentru viața personală, socială și civică. Totodată, integrarea noilor educații contribuie la dezvoltarea competențelor de cetățenie democratică și globală, gândire critică, educație media, respect pentru diversitate, cultură a păcii și dezvoltare durabilă, consolidând conexiunile dintre trecut, prezent și viitor și formând capacitatea elevilor de a interpreta și valorifica experiența istorică în contexte interdisciplinare. Curriculumul reflectă un grad înalt de *inovare didactică*, prin promovarea învățării bazate pe cercetare, a utilizării resurselor digitale și a dezvoltării alfabetizării media, contribuind la formarea unor competențe relevante pentru secolul XXI.

CONCEPȚIA DISCIPLINEI

În contextul transformărilor accelerate ale societății contemporane – marcate de globalizare, digitalizare, diversitate culturală și vulnerabilitate la dezinformare – disciplina *Istoria românilor și universală* este concepută ca un demers educațional care vizează învățarea activă, reflexivă și relevantă, pentru formarea capacităților de analiză critică, interpretare și argumentare, prin raportare la surse și la perspective multiple asupra trecutului.

Viziunea disciplinei *Istoria românilor și universală* este formarea unei conștiințe istorice critice, care ajută elevii să înțeleagă relația dintre trecut, prezent și viitor, să își construiască identitatea personală, civică și culturală și să își asume în mod responsabil rolul de cetățeni activi și toleranți ai Republicii Moldova, ca stat suveran și independent, integrați în spațiul românesc, european și universal.

Misiunea disciplinei *Istoria românilor și universală* este de a forma elevi capabili să investigheze și să interpreteze critic trecutul, să utilizeze surse și perspective multiple, să înțeleagă continuitatea, schimbarea și relațiile de cauzalitate și să valorifice experiența istorică pentru participarea responsabilă la viața democratică, în spiritul identității naționale, al valorilor democratice și al dialogului intercultural.

Din perspectivă axiologică, disciplina promovează un sistem coerent de valori – *personale* (libertatea, integritatea și responsabilitatea), *sociale* (democrația, egalitatea, echitatea, demnitatea și respectul față de alții), *naționale* (unitatea și identitatea, respectul pentru limba română, pentru tradiții și cultura națională, diversitatea și dialogul cultural, patriotismul) și *general-umane* (pacea, adevărul și mentalitatea globală) – în acord cu Cadrul de Referință al Curriculumului Național (2025) și cu reperele Consiliului Europei privind cultura democratică. Disciplina *Istoria românilor și universală* contribuie astfel la formarea unui cetățean activ, capabil să respecte diversitatea, să participe la viața democratică și să își asume responsabilitatea față de comunitate și față de binele comun.

Un element definitoriu al curriculumului îl constituie *abordarea integrată a istoriei locale, naționale și universale*, care îi permite elevului să își înțeleagă identitatea în raport cu spațiul românesc, european și global. Curriculumul promovează *echilibrul* dintre dimensiunile politice,

social-economice și cultural-spirituale ale trecutului, precum și între narațiunea istorică și interpretarea critică.

În același timp, curriculumul răspunde unor dileme curriculare specifice, generate de complexitatea memoriei colective și de existența unor interpretări divergente ale trecutului. În acest context, disciplina își asumă o *abordare echilibrată*, bazată pe *rigoare științifică, multiperspectivitate și respect pentru diversitate*, evitând ideologizarea și promovând *dialogul și responsabilitatea istorică*.

Disciplina *Istoria românilor și universală* contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor-cheie prevăzute de Codul Educației al Republicii Moldova, prin valorificarea competențelor specifice, a unităților de conținut, a strategiilor didactice și a activităților de învățare centrate pe elev. Prin investigarea și interpretarea critică a trecutului, analiza surselor istorice, argumentarea bazată pe dovezi și valorificarea relației dintre trecut, prezent și viitor, disciplina facilitează dezvoltarea integrată a competențelor de comunicare, digitale, personale și sociale, civice, de sensibilizare și de expresie culturală. În acest mod, educația istorică contribuie la formarea unor persoane autonome, responsabile și reziliente, capabile să participe activ la viața democratică, să respecte valorile identității naționale și universale și să acționeze într-o societate deschisă, incluzivă și bazată pe cunoaștere.

Relevanța socială a disciplinei este evidențiată prin contribuția sa la dezvoltarea competențelor transferabile – gândire critică, analiză, argumentare, comunicare – esențiale într-o societate bazată pe cunoaștere și într-un context marcat de provocări diverse, dezinformare și schimbări rapide. Totodată, disciplina sprijină dezvoltarea rezilienței civice și a alfabetizării media, oferind elevilor instrumente pentru interpretarea responsabilă a realităților contemporane.

Arhitectura curriculară este construită pe principiul *progresiei învățării*, de la alfabetizarea istorică din învățământul primar la analiza critică și interpretativă din învățământul liceal. Organizarea conținuturilor respectă o abordare *integrată*, de tip *civilizațional și antropologic*, corelată cu principiul cronologic și cu perspectiva problematico-cronologică, asigurând coerența, continuitatea și accesibilitatea demersului educațional, precum și o înțelegere profundă a evoluțiilor istorice în raport cu experiențele umane și cu contextul societal.

Curriculumul promovează integrarea noilor educații (*educația pentru cetățenie globală, educația media, educația pentru valori, educația pentru pace* etc.) și a temelor cross-curriculare, precum și abordarea interdisciplinară și contextualizată a învățării. Strategiile didactice recomandate valorifică învățarea prin investigație, proiecte, studii de caz și contexte autentice, facilitând transferul cunoștințelor în situații reale.

Evaluarea este reconceptualizată în sens competențial, orientată spre aprecierea integrată a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor, prin utilizarea evaluării formative și a evaluării autentice, în acord cu finalitățile disciplinei.

În ansamblu, curriculumul disciplinei *Istoria românilor și universală* configurează un model curricular modern, coerent și flexibil, care răspunde provocărilor educației contemporane și contribuie la formarea unui absolvent informat, reflexiv, responsabil și deschis la dialog intercultural, capabil să înțeleagă trecutul și să participe activ la viața democratică a societății.

La nivelul învățământului liceal, disciplina *Istoria românilor și universală* își păstrează nucleul formativ comun, fundamentat pe competențele specifice și pe unitățile de competență, care sunt dezvoltate progresiv și unitar pentru toate profilurile de studii. Diferențierea curriculară se realizează prin modul de valorificare a conținuturilor, nivelul de aprofundare, tipul de sarcini de învățare și accentul pus pe anumite dimensiuni formative, în funcție de profilul de formare și de alocarea temporală a disciplinei.

În acest sens, profilurile umanist (U), general (G), Arte (A) și Sport (S) sunt tratate integrat, având același număr de ore (3 ore pe săptămână), iar profilul real (R*) se diferențiază printr-o alocare

temporală redusă (2 ore pe săptămână), ceea ce determină o adaptare a conținuturilor și a nivelului de aprofundare.

Astfel, diferențierea curriculară la nivel liceal între profilurile umanist (U), general (G), arte (A), Sport (S) și real (R*) se realizează prin adaptarea conținuturilor, a nivelului de aprofundare și a strategiilor didactice la specificul fiecărui profil și la resursele temporale disponibile. Iar menținerea unui nucleu comun de competențe specifice și a unităților de competență asigură coerența și unitatea formării istorice, în timp ce flexibilitatea curriculară permite valorificarea potențialului formativ al disciplinei în funcție de profilul de studii, contribuind la formarea unui absolvent capabil să înțeleagă trecutul, să interpreteze critic prezentul și să acționeze responsabil în societatea contemporană.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Disciplina	Aria curriculară	Statutul disciplinei	Profil	Clasa	Nr. orelor pe săptămână	Nr. de unități de învățare	Nr. de ore anual
Istoria românilor și universală	Educație socio-umanistică	Obligatorie	-	IV	2	3	33
			-	V	2	5	68
			-	VI	2	5	68
			-	VII	2	6	68
			-	VIII	2	6	68
			-	IX	2	5	66
			U, G, A, S	X	3	9	102
			R		2	9	68
			U, G, A, S	XI	3	7	102
			R		2	7	68
			U, G, A, S	XII	3	7	99
			R		2	7	66

Repartizarea orientativă a unităților de conținut pe clase și pe unități de timp *

Unități de învățare / semestre	Total ore	Din numărul total				
		Număr de ore activități de învățare			Număr de ore activități de evaluare	
		Predare - învățare	Ateliere de formare a competențelor	Teme cross (Istorie locală)	Evaluare sumativă	La discreția profesorului
Clasa a IV-a – 33 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-2	15	6	1	1 (3ore)	1	4
Semestrul II UÎ nr. 2-3	18	9	1	1 (3 ore)	1	4
Clasa a V-a – 68 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-2	30	10	2	1 (4 ore)	2	12
Semestrul II UÎ nr. 3-5	38	14	2	1 (4 ore)	2	16
Clasa a VI-a – 68 de ore anual						
Semestrul I	30	11	2	1	2	11

UÎ nr. 1-2				(4 ore)		
Semestrul II UÎ nr. 3-5	38	13	2	1 (4 ore)	2	17
Clasa a VII-a – 68 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-3	30	12	2	1 (4 ore)	2	10
Semestrul II UÎ nr. 4-6	38	14	2	1 (4 ore)	2	16
Clasa a VIII-a – 68 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-3	30	11	2	1 (4 ore)	2	11
Semestrul II UÎ nr. 4-6	38	17	2	1 (4 ore)	2	13
Clasa a IX-a – 66 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-3	30	16	2	1 (4 ore)	2	6
Semestrul II UÎ nr. 3-4	36	16	2	1 (4 ore)	2	12
Clasa a X-a U, G, A și S – 102 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-4	45	21	3	1 (5 ore)	3	13
Semestrul II UÎ nr. 5-9	57	23	3	1 (5 ore)	3	23
Clasa a X-a R – 68 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-4	30	17	2	1 (3 ore)	2	6
Semestrul II UÎ nr. 5-9	38	17	2	1 (3 ore)	2	14
Clasa a XI-a U, G, A și S – 102 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-4	45	23	3	1 (5 ore)	3	11
Semestrul II UÎ nr. 5-7	57	21	3	1 (5 ore)	3	25
Clasa a XI-a R – 68 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-4	30	17	2	1 (3 ore)	2	6
Semestrul II UÎ nr. 5-7	38	17	2	1 (3 ore)	2	14
Clasa a XII-a U, G, A și S – 99 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-3	45	24	3	1 (5 ore)	3	10
Semestrul II UÎ nr. 3-8	54	24	3	1 (5 ore)	3	19
Clasa a XII-a R – 66 ore anual						
Semestrul I UÎ nr. 1-3	30	18	2	1 (3 ore)	2	5
Semestrul II UÎ nr. 3-7	36	21	2	1 (3 ore)	2	8

* Numărul de ore este obligatoriu pentru autorii de manuale și are caracter orientativ pentru cadrele didactice, care pot personaliza demersul didactic în funcție de potențialul și particularitățile de învățare ale clasei.

COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI

CS 1: Interpretarea critică a proceselor și fenomenelor istorice prin utilizarea limbajului istoric, manifestând gândire autonomă și responsabilitate în diverse contexte.

CS 2: Demonstrarea relațiilor de cauzalitate, continuitate și schimbare în istorie prin corelarea proceselor și fenomenelor istorice în timp și spațiu, manifestând deschidere la cooperare, dialog constructiv și promovarea păcii sustenabile.

CS 3: Analiza multiperspectivă și critică a surselor istorice pentru formularea unor judecăți istorice argumentate, demonstrând independență în gândire și discernământ.

CS 4: Valorificarea culturii memoriei și a patrimoniului în formarea identității și a conștiinței naționale și europene, consolidând respectul pentru diversitate și pentru valorile democratice.

**MATRICEA DE DEZVOLTARE A COMPETENȚELOR SPECIFICE PRIN UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ
LA DISCIPLINA ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ**

CLASA								
IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CS 1: Interpretarea critică a proceselor/fenomenelor istorice prin utilizarea limbajului istoric, manifestând gândire autonomă și responsabilitate în diverse contexte.								
1.1. Recunoașterea termenilor istorici de bază referitori la familie, comunitate și Republica Moldova.	1.1. Identificarea termenilor istorici specifici Epocii Antice în texte, imagini și hărți.	1.1. Distingerea termenilor istorici specifici Evului Mediu în diverse surse.	1.1. Determinarea semnificației termenilor specifici Epocii Moderne din diverse surse, pentru descrierea evenimentelor/proceselor istorice	1.1. Descrierea evenimentelor/proceselor istorice din Epoca contemporană, prin utilizarea corectă a termenilor istorici, în situații relevante de învățare și de viață.	1.1. Explicarea termenilor specifici istoriei Epocii Contemporane pentru aplicarea în contexte educaționale și sociale autentice.	1.1. Definirea termenilor istorici specifici Antichității și Evului Mediu în contextul explorării surselor istorice.	1.1. Explicarea terminologiei istorice specifice Epocii Moderne pentru analiza evoluției societății, în contextul cercetării trecutului.	1.1. Utilizarea terminologiei istorice specifice Epocii Contemporane în contexte educaționale, sociale și mediatice.
1.2. Expunerea , prin cuvinte proprii, a sensului termenilor istorici învățați pentru utilizarea corectă în contexte cotidiene.	1.2. Relatarea, prin cuvinte proprii, a sensului termenilor istorici specifici Epocii Antice , pentru utilizarea acestora în comunicări scrise și orale.	1.2. Explicarea termenilor specifici Epocii Medievale pentru a demonstra înțelegerea acestora	1.2. Operarea cu termeni specifici în descrierea evenimentelor/proceselor istorice caracteristice Epocii Moderne.	1.2. Utilizarea limbajului istoric în formularea unor explicații și opinii despre evoluția societății, prin raportare la experiențe contemporane și la contexte comunitare.	1.2. Aplicarea limbajului istoric în interpretarea critică a mesajelor și narațiunilor istorice în contexte diverse	1.2. Formularea opiniilor cu referire la procesele/fenomenele istorice din Epocile Antică și Medievală, utilizând limbajul istoric în contexte de comunicare orală și scrisă.	1.2. Argumentarea opiniilor privind evenimentele/procesele/fenomenele istorice din Epoca Modernă, utilizând limbajul istoric în contexte reale, colaborative și civice.	1.2. Demonstrarea unor judecăți istorice privind procesele și fenomenele specifice Epocii Contemporane, utilizând limbajul istoric.

1.3. Formularea enunțurilor, folosind limbajul istoric, pentru a descrie familia, comunitatea și Patria.	1.3. Utilizarea termenilor istorici specifici Epocii Antice pentru descrierea evenimentelor/p roceselor din antichitate.	1.3. Redactarea enunțurilor cu termenii istorici studiați pentru descrierea evenimentel or/proceselor din Epoca Medievală.	1.3. Formularea unor enunțuri explicative despre evenimente/proc ese istorice din Epoca Modernă, prin utilizarea termenilor istorici, în contexte școlare și comunitare.	1.3. Formularea concluziilor/aprec ierilor, utilizând limbajul istoric, în manifestarea respectului față de valori în contexte școlare și comunitare.	1.3. Elaborarea textelor argumentative privind evoluția societății contemporane, utilizând limbajul istoric.	1.3. Justificarea afirmațiilor privind evenimentele, procesele și fenomenele specifice epocilor antice și medievale, utilizând adecvat terminologia istorică.	1.3. Interpretar ea proceselor și evenimentelor din Epoca Modernă, utilizând termeni și concepțe istorice specifice, în situații de dialog și reflecție critică.	1.3. Evaluarea critică a realităților istorice contemporane, valorificând limbajul istoric în contexte publice, civice și digitale.
CS 2: Demonstrarea relațiilor de cauzalitate, continuitate și schimbare în istorie prin corelarea proceselor/fenomenelor istorice în timp și spațiu, manifestând deschidere pentru dialog constructiv, cooperare și păcii sustenabile.								
2.1. Identificarea factorilor naturali și a activităților umane care au influențat evoluția spațiului natal și național.	2.1. Identificarea legăturii dintre mediul natural și apariția/ evoluția civilizațiilor antice.	2.1. Determinar ea schimbărilor în timp și spațiu ale evenimentel or/proceselor istorice din Epoca Medievală.	2.1. Stabilirea cauzelor și a consecințelor evenimentelor/p roceselor istorice din Epoca modernă prin utilizarea reperelor cronologice și a surselor cartografice.	2.1. Distingerea schimbărilor teritoriale pe baza hărților, cronologiei și instrumentelor digitale pentru determinarea cauzelor/consecin țelor evenimentelor/pro ceselor istorice din Epoca contemporană.	2.1. Explicarea continuității și schimbării în istorie prin utilizarea reperelor cronologice, a hărților și a altor surse spațio- temporale.	2.1. Determinarea relațiilor de cauzalitate dintre evenimentele/ procesele / fenomenele istorice din Epoca Antică și Medievală în contexte de explorare a surselor cartografice și cronologice	2.1. Stabilirea relațiilor de cauzalitate prin corelarea evenimentelor/p roceselor/fenom enelor istorice din Epoca Modernă la nivel local, regional și global.	2.1. Explicarea relațiilor de cauzalitate și de interdependență dintre schimbările politice, socio- economice și culturale din Epoca Contemporană, prin cercetarea surselor cartografice.

2.2. Descrierea evenimentelor din viața familiei și a comunității pentru a înțelege succesiunea și schimbarea în timp și spațiu.	2.2. Corelarea cauzelor și consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Antică în timp și spațiu	2.2. Descrierea cauzelor și consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală, utilizând surse cartografice și repere cronologice	2.2. Clasificarea Cauzelor și consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Modernă desfășurate în spațiul local, național și global.	2.2. Analiza transformărilor istorice produse în timp și spațiu, pe baza hărților, a reperelor cronologice și a altor surse relevante, în conexiune cu realitățile contemporane.	2.2. Explicarea continuității și schimbării în istoria contemporană la nivel local, național și global.	2.2. Formularea relațiilor de cauzalitate și schimbare în studierea evenimentelor/ proceselor/ fenomenelor istorice din Epoca Antică și Medievală	2.2. Integrarea relațiilor de cauzalitate în explicarea unor evenimente/ procese/ fenomene istorice din Epoca Modernă.	2.2. Analiza comparativă a cauzelor și consecințelor unor provocări ale lumii contemporane la nivel local, național și global.
2.3. Prezentarea schimbărilor și continuității din viața de familie, școală și comunitate, utilizând reperele de timp și spațiu	2.3. Integrarea cauzelor și consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Antică în texte orale și scrise, pentru explicarea schimbărilor produse în timp și în spațiu.	2.3. Aprecierea consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală asupra vieții oamenilor și asupra evoluției societății.	2.3. Determinarea legăturii dintre cauzele și consecințele evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Modernă, explorând sursele cartografice și reperele cronologice.	2.3. Utilizarea legăturii dintre cauze și consecințe în descrierea evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Contemporană, pentru corelarea acestora în spațiul local, național și global.	2.3. Argumentarea opiniei privind cauzele și efectele evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Contemporană, prin utilizarea informațiilor spațio-temporale.	2.3. Argumentarea continuității în timp și spațiu a proceselor istorice din Epoca Antică și Medievală, evidențiind apartenență și conexiunea la cultura și civilizația europeană.	2.3. Cercetarea schimbării și continuității istorice din Epoca Modernă, pentru evidențierea interdependențelor dintre spațiul local, național, european și universal.	2.3. Demonstrarea relațiilor de cauzalitate dintre evenimente/ procese/ fenomene istorice contemporane, în promovarea culturii păcii, a securității și a solidarității europene.

CS 3: Analiza multiperspectivă și critică a surselor istorice pentru formularea unor judecăți istorice argumentate, demonstrând independență în gândire și discernământ.

3.1. Recunoașterea informațiilor tematice din diverse surse cu referire la evenimente, tradiții și valori ale comunității locale și naționale.	3.1. Identificarea informațiilor din surse privind evoluția omenirii în Epoca Antică.	3.1. Extragerea informațiilor esențiale dintr-o sursă istorică, cu referire la evenimentele /procesele istorice din Epoca Medievală.	3.1. Caracterizarea, pe baza surselor, a evenimentelor/p roceselor istorice care ilustrează geneza și importanța democrației în Epoca Modernă.	3.1. Selectarea informațiilor din surse privind rolul personalităților istorice în formarea identității și memoriei colective.	3.1. Determinarea, în sursele istorice, a opiniilor cu privire la evenimentele/proc esele istorice din Epoca Contemporană.	3.1. Clasificarea informațiilor extrase din surse istorice pe domenii, cu referire la evenimente/ procese/ fenomene istorice din Epoca Antică și Medievală	3.1. Distingerea dintre fapt și opinie în informațiile oferite de surse istorice și mediatice, prin raportare la contexte istorice complexe	3.1. Corelarea informațiilor din surse cu perspective diferite de interpretare a evenimentelor/ proceselor/feno menelor istorice din Epoca Contemporană.
3.2. Alcătuirea enunțurilor istorice pe baza informațiilor selectate din surse.	3.2. Formularea mesajelor/textel or simple, orale și scrise, pe baza informației selectate din surse.	3.2. Caracteriza rea faptelor istorice din Epoca medievală, folosind informații din diverse surse.	3.2. Analiza informațiilor din surse, pentru explicarea faptelor istorice din Epoca Modernă.	3.2. Compararea informațiilor din surse cu referire la faptele istorice din Epoca Contemporană în vederea recunoașterii elementelor de propagandă.	3.2. Sintetizarea informațiilor din diverse surse în concluzii privind problemele din istoria contemporană.	3.2. Interpretarea multiperspectiva lă a informațiilor din sursele istorice cu referire la evenimente și procese din Epoca Antică și Medievală	3.2. Comentarea informațiilor din surse pentru susținerea sau contestarea unor interpretări privind istoria modernă, prin argumentarea bazată pe dovezi.	3.2. Analiza comparativă a perspectivelor oferite de diferite surse asupra aceluiași evenimente sau procese, pentru exprimarea unor opinii argumentate.

3.3. Utilizarea informațiilor din surse diferite pentru a relata despre oameni, locuri și evenimente din trecut.	3.3. Utilizarea informațiilor din surse diferite istorice în expunerea evenimente/procese din Epoca Antică.	3.3. Aplicarea informațiilor din diferite surse în descrierea vieții cotidiene din societatea medievală.	3.3. Formularea ideilor/judecăților privind evenimentele/procese istorice din Epoca Modernă, utilizând sursele, din perspectiva valorilor democratice și a respectului pentru diversitate.	3.3. Utilizarea critică a informațiilor din surse istorice pentru formularea și argumentarea opiniilor privind respectarea drepturilor și demnității umane în societatea contemporană.	3.3. Valorificarea informațiilor din surse istorice pentru explicarea evoluției evenimentelor/proceselor istorice din Epoca Contemporană.	3.3. Integrarea informațiilor din surse în formularea argumentelor referitoare la evenimente/procese/fenomene istorice din Epoca Antică și Epoca Medievală.	3.3. Evaluarea diferitelor abordări și interpretări reflectate în surse istorice și narative, în legătură cu rolul memoriei colective în formarea identității, a conștiinței sociale și a culturii democratice.	3.3. Valorificarea critică a informațiilor din surse istorice diverse pentru demonstrarea impactului proceselor și fenomenelor istorice asupra societății contemporane.
---	--	---	---	---	--	--	--	--

CS 4: Valorificarea culturii memoriei și a patrimoniului în formarea identității și a conștiinței naționale și europene, consolidând respectul pentru diversitate și pentru valorile democratice.

4.1. Recunoașterea tradițiilor, obiceiurilor și valorilor din familie, școală și comunitate pentru formarea sentimentului de apartenență	4.1. Descrierea monumentelor din istoria antică pentru evidențierea semnificației istorice a acestora.	4.1. Identificarea a unor exemple de patrimoniu cultural și de locuri ale memoriei din civilizațiile medievale pentru formarea identității naționale.	4.1. Identificarea elementelor de patrimoniu imaterial pentru determinarea rolului acestora în formarea identității naționale.	4.1. Determinarea elementelor de patrimoniu din localitate și din țară pentru înțelegerea diversității culturale și a identității naționale.	4.1. Descrierea elementelor de patrimoniu și a formelor de manifestare a memoriei colective în comunitate, pentru a le raporta la evenimente/procese, experiențe, locuri, tradiții și practici culturale din Epoca Contemporană.	4.1 Explorarea elementelor patrimoniului național și universal din Epoca Antică și Medievală, din perspectiva respectului față de identitate, diversitate și respectarea valorilor general-umane.	4.1. Identificarea valorilor general-umane, naționale, personale și sociale reflectate în operele din Epoca Modernă, prin raportarea acestora la experiențele istorice și culturale ale umanității.	4.1. Determinarea valorilor reflectate în patrimoniu și memoria colectivă, pentru înțelegerea rolului acestora în formarea identității personale și naționale
---	---	--	---	---	---	--	--	--

4.2. Utilizarea informațiilor despre tradiții și sărbători în realizarea unor activități practice sau a unor prezentări despre comunitate.	4.2. Analiza rolului personalităților din Epoca Antică în promovarea valorilor și dezvoltarea calităților personale.	4.2. Determinarea rolului personalităților din Epoca Medievală în formarea și consolidarea identității de neam	4.2. Argumentarea importanței patrimoniului cultural pentru cultivarea respectului față de trecut.	4.2. Analiza factorilor care au contribuit la formarea conștiinței de neam și a identității colective pentru conștientizarea rolului acestora în formarea identității și valorilor naționale.	4.2. Explicarea semnificației simbolurilor de stat, a faptelor istorice semnificative și a memoriei colective, prin raportare la valorile democratice și la comportamentul civic responsabil.	4.2. Determinarea rolului personalităților istorice din Epoca Antică și Medievală în formarea memoriei identitare și a valorilor general-umane.	4.2. Argumentarea contribuției personalităților din Epoca Modernă la crearea, păstrarea și promovarea valorilor naționale și a patrimoniului cultural.	4.2. Valorificarea responsabilă a memoriei istorice în demersuri educaționale, culturale sau civice.
4.3. Aprecierea comportamentelor prietenoase și incluzive în relaționarea cu persoane diferite ca limbă, cultură sau obiceiuri.	4.3. Promovarea patrimoniului cultural antic, în vederea cultivării respectului față de valorile și moștenirea civilizațiilor vechi.	4.3. Valorificarea patrimoniului cultural prin elaborarea și prezentarea unor produse inspirate din Epoca medievală.	4.3. Manifestarea atitudinii responsabile față de patrimoniul cultural și natural, prin comportamente și activități orientate spre protejare și conservare.	4.3. Valorificarea patrimoniului cultural și a memoriei colective în contexte școlare și comunitare, pentru promovarea identității și a valorilor democratice.	4.3. Implicarea responsabilă în activități de valorizare a memoriei colective și a patrimoniului cultural, în spiritul respectului pentru diversitate și pentru valorile umane universale.	4.3. Integrarea valorilor originare din Epoca Antică și Medievală într-un sistem de valori naționale și universale, din perspectiva unei viziuni umaniste și responsabile față de viitor.	4.3. Realizarea proiectelor de implicare comunitară privind protejarea și promovarea valorilor și patrimoniului local sau național, prin cooperare și responsabilitate socială.	4.3. Promovarea , prin acțiuni și inițiative comunitare, a ideilor de unitate prin diversitate, valorificând memoria colectivă, dialogul intercultural și respectul reciproc.

CLASA: IV-A

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării	
1.1. Recunoașterea termenilor istorici de bază referitori la familie, comunitate și Republica Moldova. 1.2. Expunerea, prin cuvinte proprii, a sensului termenilor istorici învățați pentru utilizarea corectă în contexte cotidiene. 1.3. Formularea enunțurilor, folosind limbajul istoric, pentru a descrie familia, comunitatea și Patria. 2.1. Identificarea factorilor naturali și a activităților umane care au influențat evoluția spațiului natal și național. 2.2. Descrierea evenimentelor din viața familiei și a comunității pentru a înțelege succesiunea și schimbarea în timp și spațiu.	Titlul unității de învățare: EU, CETĂȚEAN AL REPUBLICII MOLDOVA VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Unitate și identitate – prin cunoașterea Republicii Moldova, a simbolurilor sale și a sentimentului de apartenență la comunitatea națională; ✓ Respect pentru limba română – prin valorificarea limbii române ca element al identității culturale, al comunicării și al patrimoniului comun; ✓ Respect pentru tradiții și cultura națională – prin explorarea obiceiurilor, tradițiilor și elementelor de patrimoniu din comunitatea locală și din Republica Moldova.	1.1.1. Elevul/ Eleva numește/identifică termenii istorici relevanți din diverse surse (texte, vizuale, digitale) 1.1.2. Elevul/ Eleva definește, cu propriile cuvinte, sensul termenilor istorici, folosind exemple simple din viața sa; 1.2.1. Elevul/ Eleva selectează termenii istorici potriviți în contexte simple de comunicare scrisă și orală. 1.2.2. Elevul/ Eleva folosește definiții simple pentru termenii istorici studiați în contextul descrierii unor evenimente de familie 1.3.1. Elevul/Eleva integrează termenii istorici în redactarea unor texte scurte în contextul povestirii unor evenimente din istoria locală și națională 1.3.2. Elevul/Eleva redactează un scurt mesaj sau o descriere despre apartenența la familie, comunitate și Patrie, folosind termeni istorici. 2.1.1. Elevul/eleva identifică pe hartă localitatea natală, râurile, formele de relief și alte spații istorice apropiate, utilizând hărți simple, imagini și aplicații digitale accesibile. 2.1.2. Elevul/eleva descrie condițiile geografice care au favorizat apariția și dezvoltarea localității natale, pornind de la observații directe, fotografii, povești locale și exemple din comunitate. 2.2.1. Elevul/eleva ordonează evenimente importante din viața personală, a familiei și a comunității, utilizând repere simple de timp: trecut, prezent, viitor, înainte, după, acum mult timp, în contexte de învățare apropiate de experiența personală. 2.2.2. Elevul/eleva explică schimbările produse în viața familiei, a școlii sau a localității, utilizând fotografii,	
	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Țara mea, Republica Moldova 2. Chișinău – capitala Republicii Moldova ● Conținuturi aplicative/contextuale 3. Simbolurile de stat ale Republicii Moldova 4. Limba română – parte a identității și culturii noastre ● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Tradițiile și obiceiurile comunității noastre 6. Eu și valorile mele în lumea valorilor românești și europene		
		Titlul unității de învățare: ALFABETUL ISTORIEI: CUM ÎNȚELEGEM TRECUTUL VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Adevăr și integritate – prin înțelegerea rolului surselor istorice în cunoașterea și explicarea trecutului; ✓ Responsabilitate – prin utilizarea corectă a informațiilor și respectarea evenimentelor / proceselor istorice în procesul de învățare;	

2.3. Prezentarea schimbărilor și continuității din viața de familie, școală și comunitate, utilizând reperele de timp și spațiu 3.1. Recunoașterea informațiilor tematice din diverse surse cu referire la evenimente, tradiții și valori ale comunității locale și naționale. 3.2. Alcătuirea enunțurilor istorice pe baza informațiilor selectate din surse. 3.3. Utilizarea informațiilor din surse diferite pentru a relata despre oameni, locuri și evenimente din trecut. 4.1. Recunoașterea tradițiilor, obiceiurilor și valorilor din familie, școală și comunitate pentru formarea sentimentului de apartenență. 4.2. Utilizarea informațiilor despre tradiții și sărbători în realizarea unor activități	✓ Demnitate și respect de sine – prin conștientizarea apartenenței la o comunitate cu istorie, tradiții și experiențe comune. ● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Istoria – ce este și ce ne învață ● Conținuturi aplicative/contextuale 2. Timpul și spațiul în istorie: când și unde se desfășoară evenimentele 3. Sursele istorice: cum aflăm despre trecut 4. Schimbările în istorie: cauze și consecințe Titlul unității de învățare: PREISTORIA: PRIMII OAMENI ȘI VIAȚA LOR VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Solidaritate și cooperare – prin explorarea modului în care primele comunități umane au colaborat pentru supraviețuire și dezvoltare; ✓ Perseverență și spirit inovator – prin analiza descoperirilor și progreselor care au contribuit la îmbunătățirea vieții oamenilor, de la uneltele din piatră la prelucrarea metalelor. ● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Primii oameni pe Pământ – apariție și răspândire 2. Marea schimbare: de la viața nomadă la viața sedentară 3. De la piatră la metal – schimbări în viața oamenilor ● Conținuturi aplicative/contextuale 4. Artă, spiritualitate și comunicare în Preistorie 5. Preistoria în spațiul românesc – primii oameni, comunități și urme ale trecutului ● Temă/ teme cross-curriculare/ Conținuturi inter- și transdisciplinare 1. Povestea familie mele – primul meu contact cu trecutul (amintiri din trecutul familiei, tradiții din comunitate, memoria culturală a comunității)	măturii, obiecte vechi sau povești ale membrilor comunității. 2.3.1. Elevul/Eleva descrie schimbările și continuitatea utilizând repere de timp (trecut, prezent, înainte, după, ieri, astăzi, demult) și de spațiu (acasă, școală, localitate, Republica Moldova). 2.3.2. Elevul/Eleva compară aspecte ale vieții de familie, școală și comunitate din trecut și din prezent. 3.1.1. Elevul/eleva selectează informații tematice din surse diferite despre sărbători, obiceiuri, personalități, locuri și evenimente importante pentru comunitate. 3.1.2. Elevul/eleva organizează/ clasifică informațiile recunoscute cu referire la comunitatea locală și națională. 3.2.1. Elevul/eleva formulează enunțuri simple despre oameni, locuri, tradiții și evenimente din trecut, folosind informații selectate din imagini, texte scurte, povești sau obiecte. 3.2.2. Elevul/Eleva formulează concluzii simple, scrise/verbale, în cadrul discuțiilor în grup. 3.3.1. Elevul/Eleva selectează informația din 1-2 surse în contextul formulării unui răspuns oral sau scris, în contexte cotidiene 3.3.2. Elevul/Eleva valorifică informația din surse pentru a elabora linii ale timpului, scheme și tabele. 4.1.1. Elevul/Eleva distinge tradiții și obiceiuri specifice familiei și comunității în contexte apropiate de viața cotidiană. 4.1.2. Elevul/Eleva descrie tradiții și sărbători locale și naționale pentru exprimarea sentimentului de apartenență la comunitate și la țară, participând la conversații, activități tematice sau momente festive.
--	--	--

practice sau a unor prezentări despre comunitate. 4.3. Aprecierea comportamentelor prietenoase și incluzive în relaționarea cu persoane diferite ca limbă, cultură sau obiceiuri.	Discipline conexe: <i>Eu și societatea</i> 2. Călătorie în timp prin localitatea mea (case, străzile, fântână, poartă, ocupațiile oamenilor din localitate etc. între prezent și viitor) Discipline conexe: <i>Eu și societatea</i>	4.2.1. Elevul/eleva selectează informații despre tradiții și sărbători locale sau naționale din povești, imagini, interviuri, texte scurte și din resurse digitale accesibile. 4.2.2 Elevul/Eleva utilizează informații despre tradiții și obiceiuri pentru elaborarea unor prezentări simple despre comunitate. 4.3.1. Elevul/Eleva descrie comportamente prietenoase și incluzive în relațiile cu persoane din medii culturale diferite. 4.3.2. Elevul/Eleva descrie modalități de comunicare și colaborare respectuoase cu persoane diferite ca limbă, cultură sau obiceiuri, în contexte de joc, învățare și activități de grup.
--	--	--

Finalități educaționale – Clasa a IV-a

La finalul clasei a IV-a, elevul/eleva:

1. Utilizează termeni istorici în contexte de comunicare orală și scrisă pentru a descrie experiențe apropiate de viața sa.
2. Relatează, prin cuvinte proprii, evenimente, schimbări și experiențe din viața familiei, a școlii și a comunității, utilizând repere simple de timp și spațiu pentru a înțelege legătura dintre trecut, prezent și viitor.
3. Explorează surse istorice simple pentru a afla informații despre oameni, locuri, tradiții și evenimente din trecut, manifestând respect față de memoria familiei și a comunității.
4. Valorifică tradițiile, obiceiurile, simbolurile și elementele de patrimoniu local și național prin activități practice și creative, pentru consolidarea sentimentului de apartenență la familie, la comunitate și la Republica Moldova.

Noțiuni: istorie; trecut; prezent; viitor; izvor istoric; monument istoric; muzeu; comunitate; cultură; stat; independență; simbol național; drapel; stemă; imn; capitală.

CLASA: V-A

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării
1.1. Identificarea termenilor istorici specifici Epocii Antice în texte, imagini și hărți.	Titlul unității de învățare: DESCOPERIM - CIVILIZAȚIILE ORIENTULUI ANTIC VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Responsabilitate și unitate – prin explorarea rolului omului în înțelegerea trecutului și a lumii și prin cunoașterea popoarelor, spațiilor și civilizațiilor Orientului Antic; ✓ Dreptate și solidaritate – prin analiza relațiilor sociale și a vieții cotidiene în Orientul Antic; ✓ Diversitate și dialog cultural – prin studierea culturii, credințelor și moștenirii civilizațiilor Orientului Antic.	1.1.1. Elevul/ Eleva corelează termenii specifici Epocii Antice cu civilizațiile studiate, în cadrul lucrului cu sursele istorice; 1.1.2. Elevul/Eleva clasifică termenii specifici Epocii Antice în contextul descoperirii lumii antice;
1.2. Relatarea, prin cuvinte proprii, a sensului termenilor istorici specifici Epocii Antice , pentru utilizarea acestora în comunicări scrise și orale.	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Istoria și înțelegerea lumii 2. Orientul Antic: spațiu și popoare ● Conținuturi aplicative/contextuale 3. Egiptul - dar al Nilului 4. Mesopotamia - civilizația dintre două fluvii ● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Cultura și viața cotidiană în Orientului Antic: valori, identitate și diversitate	1.2.1. Elevul/Eleva definește cu propriile cuvinte termenii studiați, în cadrul activităților de consolidare a vocabularului istoric; 1.2.2. Elevul/eleva integrează vocabularul istoric în prezentarea unor fapte, procese și personalități din Epoca Antică.
1.3. Utilizarea termenilor istorici specifici Epocii Antice pentru descrierea evenimentelor/ proceselor din antichitate.	Titlul unității de învățare: DESCOPERIM GRECIA ANTICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Democrație, libertate și responsabilitate – prin explorarea modului de organizare a polisurilor grecești, în special Atena și Sparta; ✓ Dreptate, echitate și demnitate – prin analiza relațiilor dintre cetățeni, legi, participare civică și viața publică în Grecia Antică; ✓ Frumos, creativitate și respect de sine – prin studierea artei, arhitecturii, teatrului, filosofiei și științei grecești.	1.3.1. Elevul/Eleva descrie evenimente și procese istorice din Antichitate folosind vocabularul istoric. 1.3.2. Elevul/ Eleva prezintă oral sau în scris evenimente și procese istorice din Antichitate, folosind limbajul istoric.
2.1. Identificarea legăturii dintre mediul natural și apariția/ evoluția civilizațiilor antice.	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Mediul natural și ocupațiile grecilor 2. Atena și Sparta - polisuri legendare ● Conținuturi aplicative/contextuale 3. Pe urmele coloniștilor greci 4. Alexandru cel Mare și civilizația elenistică	2.1.1. Elevul/Eleva menționează elementele mediului natural specifice civilizațiilor antice, în timpul lucrului cu harta istorică; 2.1.2. Elevul/Eleva evidențiază rolul mediului natural în viața oamenilor din Antichitate, în situații de învățare bazate pe surse istorice și

2.2. Corelarea cauzelor și consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Antică în timp și spațiu	● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Cultura greacă – valori, oameni, științe și arte Titlul unității de învățare: Descoperim Roma Antică VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Demnitate, respect de sine și perseverență – prin studierea organizării politice a Romei Antice, prin analiza virtuților romane, a modelelor de conduită și a rolului cetățeanului în viața publică; ✓ Diversitate și dialog cultural – prin studierea relațiilor Romei cu alte popoare, a romanizării și a schimburilor culturale; ✓ Pace și mentalitate globală – prin aprecierea moștenirii Romei Antice ca fundament al civilizației europene și al unor valori universale.	2.2.1. Elevul/Eleva asociază cauzele și consecințele evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Antică, în activități de lucru în perechi; 2.2.2. Elevul/Eleva explică schimbările produse de evenimentele/ procesele istorice din Antichitate în timp și spațiu, în activități de discuții dirijate și de analiză a hărților istorice.
2.3. Integrarea cauzelor și consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Antică în texte orale și scrise, pentru explicarea schimbărilor produse în timp și în spațiu.	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Întemeierea Romei: legendă și istorie 2. Republica romană – virtuți și conflicte 3. Imperiul Roman de la glorie la declin ● Conținuturi aplicative/contextuale 4. Viața cotidiană și ocupațiile romanilor 5. Credințele în Antichitate. Apariția creștinismului ● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 6. Moștenirea Romei Antice în Europa de astăzi.	2.3.1. Elevul/Eleva utilizează informațiile despre cauzele și consecințele faptelor istorice în dialoguri și discuții dirijate despre civilizațiile antice; 2.3.2. Elevul/Eleva explică schimbările produse de evenimentele istorice din Antichitate în timp și spațiu, în prezentarea unui mesaj oral sau scris;
3.1. Identificarea informațiilor din surse privind evoluția omenirii în Epoca Antică.	Titlul unității de învățare: DESCOPERIM CIVILIZAȚIA GETILOR ȘI DACILOR ✓ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Respect pentru tradiții și cultura națională – prin valorificarea moștenirii culturale, a credințelor și a tradițiilor transmise de civilizația tracică (getică și dacică); ✓ Patriotism, libertate și demnitate – prin cunoașterea personalităților istorice și a eforturilor de apărare a independenței și identității getilor și dacilor; ✓ Diversitate și dialog cultural – prin înțelegerea contactelor dintre geți și daci, romani și populațiile migratoare, precum și a proceselor de romanizare și de continuitate culturală.	3.1.1. Elevul/Eleva selectează informații din surse istorice despre civilizațiile antice, în activități de lucru cu fișe și materiale vizuale; 3.1.2. Elevul/Eleva organizează informațiile din surse istorice pentru a descrie evoluția omenirii în Epoca Antică, în activități de cercetare în grup;
3.2. Formularea mesajelor/textelor simple, orale și scrise, pe baza informației selectate din surse.	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Geții și dacii – origine și mediul natural 2. Regatul lui Burebista: unire și putere 3. Regele Decebal și destinul Daciei	3.2.1. Elevul/Eleva descrie evenimente/ procese și personalități din Epoca Antică pe baza informațiilor din surse istorice, în activități de discuții dirijate; 3.2.2. Elevul/Eleva elaborează concluzii simple, scrise/verbale, utilizând informații selectate din surse

3.3. Utilizarea informațiilor din diferite surse istorice în expunerea evenimente/ procese din Epoca Antică. 4.1. Descrierea monumentelor din istoria antică pentru evidențierea semnificației istorice a acestora. 4.2. Analiza rolului personalităților din Epoca Antică în promovarea valorilor și dezvoltarea calităților personale. 4.3. Promovarea patrimoniului cultural	• Conținuturi aplicative/contextuale 4. Romanizarea geților și dacilor • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Moștenirea culturală a civilizației geților și dacilor: tradiții, valori și patrimoniu. Titlul unității de învățare: APUSUL LUMII ANTICE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Solidaritate și pace – prin reflecția asupra efectelor conflictelor și a importanței cooperării între comunități și popoare; ✓ Demnitate și respect de sine – prin valorificarea contribuției oamenilor și civilizațiilor la patrimoniul cultural al umanității; ✓ Respect pentru patrimoniul universal – prin explorarea celor șapte minuni ale lumii antice ca expresii ale creativității și ale realizărilor umane. • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Criza Imperiului Roman și manifestările ei 2. Căderea Imperiului Roman de Apus • Conținuturi aplicative/contextuale 3. Cele șapte minuni ale lumii antice – comori ale patrimoniului universal • Temă/ teme cross-curriculare/ Conținuturi inter- și transdisciplinare Tema cross-curriculară: „Orizontul local - spațiul geografic, istoric și social al comunității noastre” (Urme ale trecutului antic în localitatea și regiunea mea: situri arheologice, vestigii, descoperiri arheologice, relația dintre om și mediul natural în Antichitate). Discipline conexe: - <i>Eu și societatea</i> - <i>Geografie</i> Tema cross-curriculară: Moștenirea culturală a comunității: patrimoniu, identitate și apartenență (Moștenirea Antichității în comunitatea mea: monumente, vestigii, tradiții, legende, descoperiri arheologice și elemente ale patrimoniului local). Discipline conexe: - <i>Eu și societatea</i>	istorice, în cadrul activităților de consolidare a cunoștințelor. 3.3.1 Elevul/Eleva integrează informația din 1-2 surse în contextul formulării unui răspuns oral sau scris, în activități de scriere individuală și în perechi. 3.3.2. Elevul/ Eleva compară informațiile din 1-2 surse istorice privind evenimentele/ procesele din Epoca Antică, în activități de cercetare a surselor; 4.1.1. Elevul/Eleva prezintă monumentele patrimoniului lumii antice, în contextul analizei individuale a imaginilor propuse; 4.1.2. Elevul/Eleva apreciază importanța istorică a monumentelor antice în contextul lucrului cu sursele; 4.2.1. Elevul/Eleva analizează acțiuni și decizii ale unor personalități istorice, în contextul situațiilor prezentate în surse (texte, imagini, secvențe video); 4.2.2. Elevul/Eleva exemplifică modul în care calitățile personale ale unor personalități istorice pot fi valorificate în contexte cotidiene și în propriul comportament; 4.3.1. Elevul/Eleva localizează monumente și obiecte reprezentative ale patrimoniului cultural antic în timpul lucrului cu hărțile istorice/resursele digitale;
---	---	---

antic, în vederea cultivării respectului față de valorile și moștenirea civilizațiilor vechi.		4.3.2. Elevul/Eleva argumentează necesitatea păstrării și promovării patrimoniului cultural antic în cadrul discuțiilor dirijate;
La finalul clasei a V-a, elevul/eleva: 1. Utilizează termeni istorici pentru a descrie evenimente și procese din Epoca Antică, manifestând interes pentru trecutul istoric. 2. Identifică cauze și consecințe ale evenimentelor/proceselor istorice din Epoca Antică, utilizând repere de timp și spațiu și manifestând gândire logică și perseverență în învățare 3. Selectează informații din surse diverse pentru a realiza prezentări și produse despre viața oamenilor în Antichitate, demonstrând responsabilitate și colaborare. 4. Descrie monumente, credințe și realizări ale civilizațiilor antice pentru a înțelege valoarea patrimoniului universal și național, manifestând respect față de moștenirea culturală și diversitatea culturală. <u>Notiuni:</u> antichitate, barbar, civilizație, colonizare, comerț, creștinism, cronologie, dave, democrație, dinastie, elenism, epocă, imperiu, migrație, metropolă, mitologie, polis, popor, proprietate, provincie, oraș-stat, Orientul Antic, regat, religie, republică, romanizare, stat, templu. <u>Personalități:</u> Alexandru Macedon, Burebista, Caius Iulius Caesar, Constantin cel Mare, Decebal, Herodot, Pericle, Traian.		

CLASA: VI-A

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării
1.1. Distingerea termenilor istorici specifici Evului Mediu în diverse surse.	Titlul unității de învățare: GENEZA POPOARELOR ȘI STATELOR MEDIEVALE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea proceselor de formare a popoarelor și statelor medievale și a rolului acestora în configurarea identităților europene; ✓ Respect pentru limba română – prin cunoașterea originii și evoluției limbii române ca element definitoriu al identității culturale și istorice; ✓ Responsabilitate – prin înțelegerea rolului comunităților, conducătorilor și instituțiilor în organizarea și dezvoltarea societăților medievale.	1.1.1. Elevul/ Eleva extrage dintr-o grilă propusă termenii specifici Epocii Medievale, în cadrul activității individuale de completare a unor enunțuri istorice; 1.1.2. Elevul/ Eleva clasifică termenii specifici Evului Mediu conform domeniilor propuse, în contextul analizei surselor istorice;
1.2. Explicarea termenilor specifici Epocii Medievale pentru a demonstra înțelegerea acestora	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Formarea popoarelor europene 2. Formarea poporului român și a limbii române • Conținuturi aplicative/contextuale 3. Regatul Franc și Imperiul lui Carol cel Mare 4. Imperiul Roman de Răsărit (Imperiul Bizantin)	1.2.1. Elevul/ Eleva redă cu propriile cuvinte termenii istorici, în contextul cercetării imaginilor/ hărților propuse; 1.2.2. Elevul/ Eleva folosește termenii studiați în diverse contexte de învățare.
1.3. Redactarea enunțurilor cu termeni istorici studiați pentru descrierea evenimentelor/ proceselor din Epoca Medievală.	Titlul unității de învățare: EVOLUȚIA POLITICĂ A STATELOR MEDIEVAL VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Patriotism, unitate și identitate – prin cunoașterea formării și afirmării statelor medievale românești; ✓ Respect pentru tradiții și cultura națională – prin valorificarea rolului domnitorilor, al credinței și al instituțiilor în consolidarea identității medievale; ✓ Solidaritate și responsabilitate – prin înțelegerea eforturilor comune de apărare și de organizare a societății medievale.	1.3.1. Elevul/ Eleva utilizează termenii istorici în contextul descrierii evenimentelor/ proceselor studiate; 1.3.2. Elevul/ Eleva elaborează enunțuri cu referire la evenimentele/procese istorice din Epoca Medievală, în contextul elaborării unui mesaj verbal sau scris.
2.1. Determinarea schimbărilor în timp și spațiu ale evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Statele medievale europene: fărâmițare și centralizare politică 2. Biserica Creștină în Evul Mediu. Cruciadele – conflicte religioase și interacțiuni între civilizații 3. Formarea statelor medievale românești. 4. Organizarea internă a statelor medievale românești. • Conținuturi aplicative/contextuale 5. Consolidarea și afirmarea statelor românești: Mircea cel Bătrân și Alexandru cel Bun	2.1.1. Elevul/ Eleva identifică schimbările intervenite într-un anumit spațiu istorico-geografic în contextul jocurilor de localizare pe hartă; 2.1.2. Elevul/ Eleva stabilește cauzele și consecințele evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală, în cadrul lucrului cu hărțile și reperele cronologice; 2.2.1. Elevul/ Eleva prezintă cauzele și consecințele evenimentelor/ proceselor istorice

2.2. Descrierea cauzelor și consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală, utilizând surse cartografice și repere cronologice	6. Țările Române în lupta antiotomană. Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș 7. Țara Moldovei în timpul domniei lui Ștefan cel Mare	din Epoca Medievală, în cadrul în cadrul activității de grup;
2.3. Aprecierea consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală asupra vieții oamenilor și asupra evoluției societății.	Titlul unității de învățare: EVOLUȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ ȘI CULTURALĂ ÎN SOCIETATEA MEDIEVALĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Demnitate și respect de sine – prin înțelegerea rolului și contribuției diferitelor categorii sociale la dezvoltarea societății medievale; ✓ Echitate și respect față de ceilalți – prin înțelegerea statutului social și a relațiilor dintre diferitele grupuri ale societății medievale; ✓ Unitate și identitate – prin valorificarea tradițiilor, credințelor și creațiilor culturale care au contribuit la formarea identităților colective. ● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Activități economice medievale: caracteristici și transformări. 2. Societatea și viața cotidiană în Evul Mediu ● Conținuturi aplicative/contextuale 3. Europa medievală prin monumente, manuscrise și opere de artă ● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 4. Tradiții, valori și identitate în cultura românească medievală	2.2.2. Elevul/ Eleva explică succint legătura dintre cauze și consecințe în cadrul activităților de analiză istorică. 2.3.1. Elevul/ Elevul caracterizează efectele evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală, în cadrul activităților de învățare. 2.3.2. Elevul/ Eleva exprimă o opinie simplă despre consecințele evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală, în cadrul discuțiilor dirijate. 3.1.1. Elevul/ Eleva selectează informațiile esențiale despre evenimentelor/ proceselor istorice din Evul Mediu, în cadrul activităților de lectură ghidată. 3.1.2. Elevul/ Eleva formulează concluzii/ argumente simple cu referire la evenimentelor/ proceselor istorice din Evul Mediu, în contextul discuțiilor dirijate.
3.2. Caracterizarea faptelor istorice din Epoca medievală,	Titlul unității de învățare: ȚĂRILE ROMÂNE ÎN CONTEXTUL SUZERANITĂȚII OTOMANE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea rolului personalităților și al instituțiilor în afirmarea politică și culturală a Țărilor Române; ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin valorificarea contribuțiilor culturale și educaționale din timpul domniilor lui Vasile Lupu și Matei Basarab; ✓ Demnitate și perseverență – prin analiza modelelor de conducere și a acțiunilor întreprinse pentru apărarea intereselor politice și culturale ale țării.	3.2.1. Elevul/ Eleva descrie evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală, în cadrul lucrului individual sau în perechi;

folosind informații din diverse surse. 3.3. Aplicarea informațiilor din diferite surse în descrierea vieții cotidiene din societatea medievală. 4.1. Identificarea unor exemple de patrimoniu cultural și de locuri ale memoriei din civilizațiile medievale pentru formarea identității naționale. 4.2. Determinarea rolului personalităților din Epoca Medievală în formarea și consolidarea identității de neam 4.3. Valorificarea patrimoniului cultural prin elaborarea și prezentarea unor produse inspirate din Epoca medievală.	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Țările Române în prima jumătate a sec. al XVI-lea. 2. Suzeranitatea otomană în Țările Române ● Conținuturi aplicative/contextuale 3. Mihai Viteazul: lupta antiotomană și unirea politică a Țărilor Române 4. Domniile lui Vasile Lupu și Matei Basarab Titlul unității de învățare: NAȘTEREA LUMII MODERNE. VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE: ✓ Dreptate, toleranță și dialog cultural – prin analiza diversității religioase și culturale generate de Reformă, Contrareformă și contactele dintre civilizații; ✓ Mentalitate globală și deschidere către lume – prin înțelegerea consecințelor marilor descoperiri geografice asupra relațiilor dintre continente și popoare; ✓ Frumos și creativitate – prin descoperirea valorilor artistice și culturale promovate de Renaștere. ● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Europa între medieval și modern: stat, economie și societate 2. Marile descoperiri geografice. ● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 3. Renașterea și Umanismul – valori și idei 4. Reforma și Contrareforma – libertatea conștiinței și presiunea autorității ● Conținuturi aplicative/contextuale 5. Noua hartă a Europei după Războiul de 30 de ani ● Temă/ teme cross-curriculare/ Conținuturi inter- și transdisciplinare: Tema cross-curriculară: Cultura și valorile care unesc comunitățile (Patrimoniul medieval al comunității: biserici, mănăstiri, cetăți, curți domnești, monumente și vestigii medievale; legende, tradiții și personalități istorice locale sau naționale (Ștefan cel Mare, Alexandru cel Bun, Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara etc.) reflectate în memoria comunității; patrimoniu, identitate și apartenență). Discipline conexe: - <u>Eu și societatea</u>	3.2.2. Elevul/ Eleva interpretează semnificația evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Medievală într-o prezentare orală. 3.3.1. Elevul/ Eleva identifică aspecte ale vieții cotidiene medievale din surse istorice, în cadrul activităților de lectură; 3.3.2. Elevul/ Eleva compară informații din surse cu referire la diverse aspecte ale vieții cotidiene medievale, în cadrul exercițiilor de analiză. 4.1.1. Elevul/ Eleva caracterizează exemplele de patrimoniu cultural medieval identificate, în cadrul activităților individuale; 4.1.2. Elevul/ Eleva argumentează rolul elementelor constitutive ale patrimoniului medieval, în contextul păstrării valorilor identitare. 4.2.1. Elevul/ Eleva identifică rolul personalităților medievale în istorie, în cadrul activităților de lectură și analiză de text; 4.2.2. Elevul/ Eleva descrie contribuția personalităților din Epoca Medievală la formarea și consolidarea identității de neam, în cadrul discuțiilor dirijate; 4.3.1. Elevul/ Eleva identifică elemente de patrimoniu cultural medieval în cadrul
--	--	---

	Comunitatea, natura și siguranța: responsabilitate și solidaritate (Comunitatea medievală în fața provocărilor: apărarea localității, cetăți și fortificații, drumuri comerciale, rolul râului, pădurii și reliefului în dezvoltarea așezărilor; prima atestare documentară a localității; comunitatea în fața războaielor, epidemiilor și calamităților) Discipline conexe: - <u>Eu și societate</u> - <u>Geografie</u>	activităților de documentare din localitate/regiune. 4.3.2. Elevul/Eleva argumentează importanța conservării și valorificării patrimoniului cultural medieval.
La finalul clasei a VI-a, elevul/eleva: 1. Utilizează termeni istorici specifici Evului Mediu pentru a analiza evenimentele și procesele din Epoca Medievală, manifestând interes pentru cunoașterea trecutului. 2. Explică schimbările produse în timp și spațiu în Epoca Medievală, utilizând surse cartografice și repere cronologice, pentru a înțelege relațiile dintre cauze și consecințe, demonstrând gândire logică și capacitate de analiză. 3. Selectează și valorifică informații din surse istorice pentru descrierea evenimentelor și proceselor din Evul Mediu, manifestând responsabilitate și deschidere la colaborare. 4. Argumentează rolul personalităților istorice și valorifică patrimoniul cultural medieval pentru a înțelege consolidarea identității și păstrarea memoriei colective, manifestând respect pentru valorile naționale și diversitatea culturală. Noțiuni: breaslă, calfă, catedrală, centralizare, cneaz, Contrareformă, cronică, cruciade, ctitor, domn, feud, haraci, islam, județ, migrație, mitropolie, obște sătească, parlament, pașalâc, Reformă, Renaștere, schismă, sfat domnesc, suzeran, ținut, Umanism, valah, vasal. Personalități: Alexandru cel Bun, Carol cel Mare, Cristofor Columb, Matei Basarab, Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, Vasile Lupu, Vlad Țepeș.		

CLASA: VII-A

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării
1.1.Determinarea semnificației termenilor specifici Epocii Moderne din diverse surse, pentru descrierea evenimentelor/ proceselor istorice 1.2.Operarea cu termeni specifici în descrierea evenimentelor/ proceselor istorice caracteristice Epocii Moderne. 1.3. Formularea unor enunțuri explicative despre evenimente/ procese istorice din Epoca Modernă, prin utilizarea termenilor istorici, în contexte școlare și comunitare. 2.1. Stabilirea cauzelor și a consecințelor evenimentelor/proceselor	Titlul unității de învățare: EUROPA OCCIDENTALĂ ȘI AMERICA DE NORD PE CALEA MODERNIZĂRII VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Libertate, democrație și responsabilitate – prin explorarea ideilor iluministe, a revoluțiilor moderne și a afirmării drepturilor și libertăților cetățenești; ✓ Dreptate, egalitate și echitate – prin înțelegerea transformărilor politice și sociale care au promovat participarea cetățenilor și recunoașterea drepturilor omului; ✓ Solidaritate și cetățenie activă – prin aprecierea contribuției oamenilor și comunităților la schimbările politice, sociale și economice ale epocii moderne; • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Europa la începutul Epocii Moderne: economie, societate și valorile iluministe 2. Revoluțiile moderne și afirmarea drepturilor omului • Conținuturi aplicative/contextuale 3.Revoluția industrială și transformarea societății. 4. Napoleon Bonaparte și modernizarea Europei. Congresul de la Viena	1.1.1. Elevul/eleva explică semnificația termenilor specifici Epocii Moderne din vocabularul manualului, dicționare în contextul învățării autentice 1.1.2. Elevul/eleva selectează termeni istorici în organizarea informației, în activități de explorare și analiză a surselor istorice.
	Titlul unității de învățare: ȚĂRILE ROMÂNE DE LA MEDIEVAL LA MODERN VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin valorificarea patrimoniului cultural și a contribuțiilor intelectuale la păstrarea identității românești; ✓ Libertate și demnitate – prin explorarea eforturilor de apărare a intereselor politice și culturale ale Țărilor Române în contextul marilor rivalități europene. • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Epoca fanariotă în Țările Române 2. Țările Române în contextul rivalităților ruso-austro-turce • Conținuturi aplicative/contextuale 3.Războiul ruso-turc din 1806-1812 și consecințele lui	1.2.1. Elevul/eleva alcătuiește enunțuri cu termenii istorici studiați pentru explicarea evenimentelor/ proceselor istorice, în contexte de conversație și analiză a unor situații inspirate din viața comunităților din Epoca Modernă; 1.2.2. Elevul/eleva corelează termenii cu evenimentele/procesele istorice din textele-sursă, în contexte de explorare a documentelor, imaginilor, hărților și materialelor digitale referitoare la Epoca Modernă.
	Titlul unității de învățare: UNIFICAREA STATELOR MODERNE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE	1.3.1. Elevul/eleva utilizează termenii istorici specifici Epocii Moderne în comunicări orale și scrise; 1.3.2. Elevul/Eleva prezintă oral sau în scris explicații privind evenimente și procese istorice din Epoca Modernă, în contexte școlare și comunitare.
	Titlul unității de învățare: UNIFICAREA STATELOR MODERNE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE	2.1.1. Elevul/eleva identifică schimbări teritoriale produse ca urmare a evenimentelor istorice prin compararea

r istorice din Epoca modernă prin utilizarea reperelor cronologice și a surselor cartografice. 2.2. Clasificarea cauzelor și consecințelor evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Modernă desfășurate în spațiul local, național și global. 2.3. Determinarea legăturii dintre cauzele și consecințele evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Modernă, explorând sursele cartografice și reperiile cronologice. 3.1. Caracterizarea, pe baza surselor, a evenimentelor/proceselor istorice care ilustrează geneza și importanța democrației în Epoca Modernă.	✓ Unitate, identitate și patriotism – prin explorarea proceselor care au condus la unirea Principatelor Române și la formarea statelor naționale moderne; ✓ Demnitate și respect de sine – prin valorificarea contribuției personalităților și generațiilor care au susținut idealurile de libertate, unitate și modernizare; ✓ Perseverență și implicare – prin înțelegerea eforturilor depuse pentru realizarea reformelor și consolidarea statelor moderne; • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Transformări de modernizare în Țările Române: de la mișcarea lui Tudor Vladimirescu la domniile regulamentare 2. Revoluțiile din anii 1848-1849 în Țările Române • Conținuturi aplicative/contextuale 3. Unirea Principatelor Române: voința poporului și spirit civic 4. Reformele lui A.I. Cuza: consolidarea unirii și modernizarea societății 5. Unificarea Italiei și a Germaniei Titlul unității de învățare: CONSOLIDAREA ȘI AFIRMAREA STATELOR MODERNE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Democrație, libertate și responsabilitate – prin înțelegerea instituțiilor moderne, a drepturilor cetățenești și a participării la viața publică; ✓ Dreptate, egalitate și echitate – prin analiza proceselor de consolidare a statelor moderne și a extinderii drepturilor și libertăților fundamentale; ✓ Activism civic și integritate – prin explorarea rolului cetățenilor, liderilor politici și instituțiilor în dezvoltarea societăților democratice; ✓ Solidaritate și pace – prin înțelegerea importanței cooperării, dialogului și soluționării pașnice a conflictelor în relațiile dintre state; • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Monarhia constituțională în România – instituții, drepturi și valori democratice 2. Obținerea și recunoașterea independenței României 3. Viața social-economică și politică în România (1878-1900) • Conținuturi aplicative/contextuale 4. SUA între război civil, reconstrucție și afirmare internațională • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Epoca Victoriană în Marea Britanie – transformări sociale și extinderea drepturilor cetățenești 6. Europa între conflicte și cooperare: căutarea păcii în Epoca Modernă
--	--

3.2. Analiza informațiilor din surse pentru explicarea faptelor istorice din Epoca Modernă.	Titlul unității de învățare: BASARABIA SUB DOMINAȚIE IMPERIULUI RUS VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea impactului dominației imperiale asupra evoluției identității istorice, culturale și lingvistice a populației din Basarabia; ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin valorificarea elementelor de continuitate culturală și a manifestărilor de afirmare a identității românești; ✓ Diversitate culturală și respect reciproc – prin aprecierea contribuției diferitelor comunități la dezvoltarea economică și culturală a provinciei.	referitoare la evenimente/ procese din Epoca Modernă.
3.3. Formularea ideilor/judecăților privind evenimentele/ procesele istorice din Epoca Modernă, utilizând sursele, din perspectiva valorilor democratice și a respectului pentru diversitate.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Politici imperiale și administrația rusă în Basarabia în prima jumătate a secolului al XIX-lea 2. Colonizarea Basarabiei și consecințele ei Conținuturi aplicative/contextuale 3. Basarabia în secolul al XIX-lea: economie și structuri sociale 4. Reformele țariste în Basarabia din anii 60-70 ai sec. al XIX-lea • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Forme de rezistență națională/ Manifestări naționale a românilor din Basarabia, Transilvania și Bucovina	3.2.1. Elevul/eleva aplică algoritmul de analiză a surselor istorice în contexte de sistematizare a informațiilor prin tabele, fișe de analiză, organizatoare grafice și activități colaborative. 3.2.2. Elevul/eleva explică evenimentele/ procesele istorice din Epoca Modernă, utilizând informațiile din sursele în contexte de clarificare, colaborare și prezentare
4.1. Identificarea elementelor de patrimoniu imaterial pentru determinarea rolului acestora în formarea identității naționale.	Titlul unității de învățare: CULTURA ÎN EPOCA MODERNĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Frumos și libertate – prin explorarea creațiilor artistice, literare și intelectuale care au marcat cultura epocii moderne, au contribuit la dezvoltarea patrimoniului universal și la afirmarea personalității umane și a identității colective; ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin valorificarea contribuției culturii românești la procesul de modernizare și integrare în circuitul cultural european; ✓ Mentalitate globală – prin înțelegerea circulației ideilor, valorilor și modelelor culturale între diferite spații europene și universale.	3.3.1. Elevul/Eleva apreciază evenimente și procese istorice din perspectiva valorilor democratice și a respectului pentru diversitate, prin formularea judecăților istorice. 3.3.2. Elevul/eleva redactează un scurt mesaj despre toleranță și diversitate, valorificând exemple din Epoca Modernă, în contexte educaționale și cotidiene.
4.2. Argumentarea importanței patrimoniului cultural pentru cultivarea respectului față de trecut.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Literatura și arta modernității: baroc, clasicism, romantism, realism și simbolism • Conținuturi aplicative/contextuale 2. Cultura Principatele Române/ România în epoca modernă - modernizare și integrare în cultura universală • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 3. Cultura în Basarabia sub dominația Imperiului Rus: identitate, diversitate și contribuții culturale • Temă/ teme cross-curriculare/ Conținuturi inter- și transdisciplinare	4.1.1. Elevul/eleva identifică elemente de patrimoniu imaterial din Epoca Modernă, utilizând imagini, texte și mărturii, în contextul elaborării unei fișe de patrimoniu. 4.1.2. Elevul/eleva explică rolul tradițiilor, obiceiurilor și mentalităților moderne în formarea identității naționale, valorificând surse istorice, în contextul realizării unei reviste digitale tematice. 4.2.1. Elevul/eleva explică valoarea patrimoniului cultural pentru înțelegerea

4.3. Manifestarea atitudinii responsabile față de patrimoniul cultural și natural, prin comportamente și activități orientate spre protejare și conservare.	Tema cross-curriculară: <u>Respect pentru patrimoniul comun și responsabilitate față de diversitatea culturală</u> (Patrimoniul epocii moderne în comunitatea mea: monumente istorice, conace, biserici, școli, clădiri administrative, fântâni, izvoare și alte vestigii; personalități locale, tradiții și evenimente care au contribuit la dezvoltarea comunității și care reflectă identitatea și diversitatea culturală). Discipline conexe: - <u>Limba străină I și II</u> Tema cross-curriculară: <u>Călătorie pe harta vorbitoare a Europei</u> (Comunitatea mea în contextul transformărilor epocii moderne: migrații și colonizări, contacte culturale, schimburi comerciale, influențe arhitecturale și economice, conviețuirea comunităților etnice și confesionale, legături ale localității cu spațiul românesc, european și mondial). Discipline conexe: - <u>Eu și societatea</u> - <u>Geografie</u> - <u>Limba străină I și II</u>	realizărilor trecutului, folosind exemple concrete, în contextul unei prezentări de tip „ghid de muzeu”. 4.2.2. Elevul/eleva susține importanța protejării patrimoniului cultural prin argumente istorice și civice. 4.3.1. Elevul/eleva propune acțiuni de protejare a unui element de patrimoniu local, analizând situații concrete, în contexte reale. 4.3.2. Elevul/eleva elaborează un mesaj de sensibilizare privind conservarea patrimoniului cultural și natural, integrând exemple istorice și civice, în contextul desfășurării unei campanii școlare.
La finalul clasei a VII-a, elevul/eleva: 1. Utilizează termeni istorici specifici Epocii Moderne pentru a descrie transformările politice, economice, sociale și culturale ale lumii moderne, manifestând interes pentru cunoaștere și gândire critică. 2. Explică relațiile de cauză-efect și schimbările produse în Epoca Modernă pentru a înțelege evenimentele și procesele istorice, demonstrând gândire autonomă. 3. Analizează informații din diverse surse referitoare la Epoca Modernă, comparând perspective, argumente și interpretări, pentru a formula opinii proprii, manifestând respect față de dialog, toleranță și valorile democratice. 4. Valorifică patrimoniul cultural și natural prin promovarea conservării acestuia, a dialogului intercultural și a respectului reciproc, demonstrând spirit civic, solidaritate și deschidere față de diversitate. Noțiuni: anexare, armistițiu, burghezie, capitalism, constituție, Cod civil, Declarație de independență, domnii pământeni, muncitori salariați, război de independență, Regulamente Organice, revoluție, revoluție industrială, regim fanariot, „Sfânta Alianță”. Personalități: Alexandru I. Cuza, Carol I, Constantin Mavrocordat, Dimitrie Cantemir, George Washington, Napoleon Bonaparte, Otto von Bismarck, Victoria I., Tudor Vladimirescu.		

CLASA: VIII-A

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării
1.1.Descrierea evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca contemporană, prin utilizarea corectă a termenilor istorici, în situații relevante de învățare și de viață. 1.2. Utilizarea limbajului istoric în formularea unor explicații și opinii despre evoluția societății, prin raportare la experiențe contemporane și la contexte comunitare. 1.3. Formularea concluziilor/ aprecierilor, utilizând limbajul istoric, în manifestarea respectului față de valori în contexte școlare și comunitare. 2.1. Distingerea schimbărilor teritoriale pe baza hărților, cronologiei și instrumentelor digitale,	Titlul unității de învățare: LUMEA ÎN PRAGUL EPOCHI CONTEMPORANE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Pace și responsabilitate – prin înțelegerea importanței dialogului, diplomației și cooperării internaționale în prevenirea conflictelor; ✓ Libertate și demnitate – prin înțelegerea aspirațiilor popoarelor și a mișcărilor politice care au marcat începutul secolului al XX-lea; ✓ Respect și responsabilitate față de comunitatea internațională – prin aprecierea rolului negocierii și al cooperării în gestionarea divergențelor dintre state; • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Statele lumii în perioada marilor transformări politice, economice și sociale (începutul sec. XX-lea) 2.Diplomație, alianțe și responsabilitate internațională la sfârșitul sec. XIX – începutul secolului XX-lea • Conținuturi aplicative/contextuale 3.Balkanii între conflict regional și negociere	1.1.1. Elevul/eleva explică sensul unor termeni istorici în enunțuri proprii, raportându-i la exemple din viața socială contemporană, din comunitate sau din spațiul public. 1.1.2. Elevul/eleva relatează despre evenimente și procese istorice din perioada 1900-1939, folosind un vocabular istoric în discuții, exerciții și situații de comunicare școlară. 1.2.1. Elevul/eleva formulează explicații despre transformările societății din prima jumătate a secolului XX, utilizând termeni istorici adecvați în contexte de conversație, dezbateri și reflecție. 1.2.2. Elevul/eleva exprimă opinii argumentate despre probleme ale societății contemporane, folosind exemple istorice relevante. 1.3.1. Elevul/eleva elaborează enunțuri istorice despre fapte și personalități istorice din perioada 1900-1939, utilizând termeni istorici adecvați și exemple relevante. 1.3.2. Elevul/eleva redactează texte istorice/texte coerente despre evoluția societății contemporane, respectând structura logică a comunicării scrise: introducere, cuprins, concluzie. 2.1.1. Elevul/eleva identifică schimbările teritoriale produse în Europa și în spațiul românesc în perioada 1900-1939 în cadrul
	Titlul unității de învățare: PRIMUL RĂZBOI MONDIAL ✓ Pace și responsabilitate – prin înțelegerea cauzelor, consecințelor și lecțiilor Primului Război Mondial pentru prevenirea conflictelor și promovarea cooperării între state; ✓ Solidaritate și compasiune – prin explorarea experiențelor soldaților, civililor, femeilor și copiilor afectați de război; ✓ Dreptate și responsabilitate civică – prin înțelegerea rolului deciziilor politice și diplomatice în declanșarea și soluționarea conflictelor internaționale.	
	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Primul Război Mondial: cauze, desfășurare și impact asupra societății (1914-1918) • Conținuturi aplicative/contextuale 2. România în Primul Război Mondial: neutralitate, mobilizare și implicare 3. Războiul și schimbările vieții cotidiene ale populației civile	

pentru determinarea cauzelor/consecințelor evenimentelor/procese lor istorice din Epoca contemporană.	• Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 4. Conferința de Pace de la Paris și noua ordine internațională: cooperare, pace și limitele sistemului de tratate	unei activități de clasă sau al unui proiect digital. 2.1.2. Elevul/eleva explică efectele schimbărilor teritoriale asupra comunităților, minorităților și relațiilor dintre state, pornind de la un studiu de caz și elaborând o concluzie aplicabilă înțelegerii realităților contemporane.
2.2. Analiza transformărilor istorice produse în timp și spațiu, pe baza hărților, a reperelor cronologice și a altor surse relevante, în conexiune cu realitățile contemporane.	Titlul unității de învățare: FORMAREA STATULUI NAȚIONAL-UNITAR ROMÂN VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea idealului unității naționale și a proceselor istorice care au condus la constituirea statului național unitar român; ✓ Patriotism și responsabilitate – prin explorarea implicării cetățenilor și a liderilor politici în realizarea Marii Uniri și consolidarea statului român; ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin valorificarea elementelor culturale și spirituale care au contribuit la afirmarea identității românești; ✓ Libertate, democrație și activism civic – prin analiza participării cetățenilor la procesele politice și a rolului instituțiilor reprezentative în exprimarea voinței naționale; • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Mișcarea națională a românilor din Basarabia și din stânga Nistrului (1917-1918): revendicări, participare civică, diversitate etnică și afirmarea identității 2. Marea Unire din 1918: idealuri, mobilizare civică și responsabilitate istorică	2.2.1. Elevul/eleva compară hărți, cronologii și surse vizuale pentru a explica transformările politice, sociale și economice ale epocii contemporane. 2.2.2. Elevul/eleva corelează transformările istorice din prima jumătate a secolului XX cu realități actuale, precum frontierele, migrațiile, conflictele, cooperarea internațională sau drepturile minorităților, formulând concluzii argumentate.
2.3. Utilizarea legăturii dintre cauze și consecințe în descrierea evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Contemporană, pentru corelarea acestora în spațiul local, național și global.	• Conținuturi aplicative/contextuale 3. Recunoașterea internațională a Marii Uniri. • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 4. Personalitățile Unirii din 1918: modele de implicare civică și responsabilitate istorică	2.3.1. Elevul/eleva explică relații de cauză-efect privind evenimente/procese istorice desfășurate în epoca contemporană, utilizând exemple istorice relevante. 2.3.2. Elevul/eleva corelează un eveniment din istoria locală sau națională cu un proces al istoriei universale, elaborând o concluzie despre impactul deciziilor istorice asupra vieții oamenilor.
3.1. Selectarea informațiilor din surse privind rolul personalităților istorice	Titlul unității de învățare: LUMEA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Democrație, libertate și responsabilitate – prin înțelegerea valorilor și principiilor care stau la baza regimurilor democratice și a rolului cetățeanului în viața publică; ✓ Dreptate, egalitate și echitate – prin analiza modului în care diferitele regimuri politice au promovat sau au limitat drepturile și libertățile oamenilor; ✓ Pace – prin înțelegerea eforturilor de cooperare internațională și a provocărilor care au afectat stabilitatea lumii interbelice. • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Regimuri democratice în perioada interbelică 2. Regimuri totalitare în perioada interbelică	3.1.1. Elevul/eleva explică rolul unei personalități istorice în viața politică, socială, culturală sau internațională, utilizând diverse surse. 3.1.2. Elevul/eleva apreciază contribuția unei personalități istorice la formarea identității și memoriei colective, formulând

în formarea identității și memoriei colective. 3.2. Compararea informațiilor din surse cu referire la faptele istorice din Epoca Contemporană în vederea recunoașterii elementelor de propagandă. 3.3. Utilizarea critică a informațiilor din surse istorice pentru formularea și argumentarea opiniilor privind respectarea drepturilor și demnității umane în societatea contemporană. 4.1. Determinarea elementelor de patrimoniu din localitate și din țară pentru înțelegerea diversității culturale și a identității naționale.	● Conținuturi aplicative/contextuale 3. Economia în perioada interbelică 4. Societate în perioada interbelică: între democrație și totalitarism ● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Propaganda și manipularea opiniei publice prin mass-media 6. Relațiile internaționale interbelice: între aspirație pentru pace și tensiunile politice Titlul unității de învățare: ISTORIA NAȚIONALĂ ȘI LOCALĂ ÎN PERIOADA INTERBELICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea proceselor de consolidare a statului național român și a rolului Basarabiei în cadrul României interbelice; ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin valorificarea patrimoniului cultural și a contribuției acestuia la consolidarea identității naționale; ✓ Democrație, libertate și activism civic – prin analiza instituțiilor democratice, a participării politice și a exercitării drepturilor cetățenești în perioada interbelică. ● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Dinamica vieții politice în România interbelică ● Conținuturi aplicative/contextuale 2. Realități social-economice în România interbelică 3. Basarabia în cadrul României: procese de integrare și modernizare 4. Viața comunităților etnice în România interbelică 5. Politica externă a României interbelice: securitate, cooperare și diplomație 6. Relațiile sovieto-române în perioada interbelică 7. RASS Moldovenească – expresie a totalitarismului sovietic 8. Istorie locală: comunitatea mea în perioada interbelică Titlul unității de învățare: CULTURA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Frumos, adevăr și creativitate – prin explorarea realizărilor culturale, artistice și intelectuale care au definit perioada interbelică; ✓ Patriotism și responsabilitate culturală – prin aprecierea contribuției personalităților, instituțiilor și comunităților la dezvoltarea vieții culturale;	o opinie argumentată, echilibrată și bazată pe surse. 3.2.1. Elevul/eleva identifică elemente de propagandă, manipulare sau stereotipizare în afișe, discursuri, presă, fotografii sau materiale media, utilizând criterii simple de analiză critică. 3.2.2. Elevul/eleva transformă un mesaj propagandistic într-un mesaj informativ și echilibrat, demonstrând responsabilitate în comunicarea informației istorice și în mass-media. 3.3.1. Elevul/eleva selectează dovezi din surse istorice despre încălcarea sau apărarea drepturilor și demnității umane în prima jumătate a secolului XX, organizându-le într-o fișă de analiză. 3.3.2. Elevul/eleva formulează o opinie argumentată despre respectarea drepturilor și demnității umane, raportând exemple istorice la situații actuale din școală, comunitate sau societate. 4.1.1. Elevul/eleva identifică elemente de patrimoniu istoric și cultural din localitate sau din țară, realizând o listă documentată prin observație directă, fotografii, interviuri sau resurse digitale. 4.1.2. Elevul/eleva descrie semnificația unui monument, a unui loc al memoriei, a unei clădiri istorice, a unei tradiții sau a unui obiect de patrimoniu, elaborând o fișă de prezentare pentru colegi sau pentru comunitate. școlare, comunitare sau media.
--	---	--

4.2. Analiza factorilor care au contribuit la formarea conștiinței de neam și a identității colective pentru conștientizarea rolului acestora în formarea identității și valorilor naționale. 4.3. Valorificarea patrimoniului cultural și a memoriei colective în contexte școlare și comunitare, pentru promovarea identității și a valorilor democratice.	✓ Integritate și spirit critic – prin analiza surselor culturale și media, precum și a modului în care informația poate influența opiniile și comportamentele; ● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Cultura interbelică și transformări ale societății 2. Cultura românească în perioada interbelică: evoluții și contribuții culturale ● Conținuturi aplicative/contextuale 3. Viața culturală în Basarabia interbelică: creație, diversitate etnică și contribuții culturale (1918-1940) ● Temă/ teme cross-curriculare/ Conținuturi inter- și transdisciplinare -Tema cross-curriculară: Informație, opinie și manipulare: învăț să analizez critic mesajele media (Regimurile democratice și totalitare reflectate în presa locală și regională; propaganda în afișe, fotografii și publicații interbelice; presa locală ca sursă pentru cunoașterea istoriei comunității; monumente, plăci comemorative și memoria publică a perioadei interbelice) <u>Discipline conexe:</u> - <u>Limba străină I și II</u> -Tema cross-curriculară: Cultura prin literatură: valori și personaje (Marea Unire și Unirea Basarabiei cu România în memoria comunității: membri ai Sfatului Țării, personalități locale și regionale, monumente și locuri ale memoriei; literatura, folclorul și presa locală ca izvoare istorice; tradiții, obiceiuri și identitatea culturală a comunității în perioada interbelică.) <u>Discipline conexe:</u> - <u>Limba străină I și II</u>	4.2.1. Elevul/eleva identifică factori care au contribuit la formarea conștiinței de neam și a identității colective, utilizând exemple din istorie, familie, școală și comunitate. 4.2.2. Elevul/eleva exprimă respect față de identitatea proprie și față de diversitatea culturală a celorlalți, formulând reguli de dialog și conviețuire în comunitatea școlară. 4.3.1. 4.3.1. Elevul/Eleva identifică elemente ale patrimoniului cultural și ale memoriei colective care reflectă experiențe istorice comune. 4.3.2. Elevul/Eleva argumentează importanța patrimoniului cultural și a memoriei colective pentru consolidarea identității și a valorilor democratice.
La finalul clasei a VIII-a, elevul/eleva: 1. Utilizează termeni istorici specifici Epocii Contemporane pentru analiza evenimentelor și a proceselor istorice din perioada 1900-1939, în contexte de comunicare orală, scrisă și digitală. 2. Descrie schimbările și continuitatea evenimentelor și proceselor istorice din prima jumătate a secolului al XX-lea, utilizând repere spațio-temporale, demonstrând gândire critică și responsabilitate în interpretarea trecutului. 3. Analizează informații din diverse surse, comparând perspectivele și identificând elemente de propagandă, manipulare sau stereotipizare, pentru a formula opinii argumentate despre evenimentele Epocii Contemporane, manifestând spirit critic, echilibru și responsabilitate informațională. 4. Valorifică elemente de patrimoniu local și național din perioada interbelică, explicând semnificația acestora pentru diversitatea culturală și identitatea națională, în contexte de cercetare, prezentare și activități comunitare. Noțiuni: Antanta; Tripla Alianță; Primul Război Mondial; neutralitate; autodeterminare; Sfatul Țării; democrație; dictatură; totalitarism; fascism; nazism; comunism; propagandă; colectivizare; industrializare; criză economică; Societatea Națiunilor; revizionism; antisemitism; patrimoniu; vot universal. Personalități: Carol I; Ferdinand I; Ion Inculeț; Pantelimon Halippa; Iosif Stalin; Benito Mussolini; Adolf Hitler; Woodrow Wilson; Nicolae Titulescu; Regina Maria; Nicolae Iorga; Constantin Brâncuși; George Enescu; Maria Cebotari.		

CLASA: IX-A		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării
1.1. Explicarea termenilor specifici istoriei Epocii Contemporane, pentru aplicarea în contexte educaționale și sociale autentice. 1.2. Aplicarea limbajului istoric în interpretarea critică a mesajelor și narațiunilor istorice în contexte diverse 1.3. Elaborarea textelor argumentative privind evoluția societății contemporane, utilizând limbajul istoric. 2.1. Explicarea continuității și schimbării în istorie prin utilizarea reperelor	Titlul unității de învățare: AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Pace și responsabilitate – prin înțelegerea cauzelor, consecințelor și lecțiilor celui de-Al Doilea Război Mondial pentru prevenirea conflictelor și promovarea cooperării internaționale; ✓ Dreptate și integritate – prin investigarea crimelor împotriva umanității, a încălcărilor drepturilor omului și a necesității asumării memoriei istorice; ✓ Mentalitate globală – prin înțelegerea caracterului mondial al conflictului și a impactului acestuia asupra ordinii internaționale contemporane.	1.1.1. Elevul/eleva utilizează termeni istorici specifici Epocii Contemporane în descrierea unor evenimente și procese istorice, în contexte de comunicare școlară, comunitară și digitală. 1.1.2. Elevul/eleva corelează termeni istorici cu experiențe personale, comunitare și sociale (comemorări, tradiții locale, monumente, patrimoniu, mărturii familiale), contribuind la înțelegerea memoriei colective și a identității comunitare.
	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Relațiile internaționale în ajunul celui de-al Doilea Război Mondial. Pactul Ribbentrop-Molotov și consecințele lui pentru popoarele din Europa 2. Al Doilea Război Mondial: cauze, părți beligerante și caracteristici generale 3. Spațiul românesc în al Doilea Război Mondial: etape și consecințe	1.2.1. Elevul/eleva utilizează termeni istorici în analiza informațiilor și narațiunilor din surse digitale și media (platforme educaționale, podcasturi, documentare, videoclipuri explicative, articole online); 1.2.2. Elevul/eleva formulează explicații și opinii coerente despre evoluția societății contemporane, utilizând un vocabular istoric adecvat în contexte creative și colaborative;
	● Conținuturi aplicative/contextuale 4. Experiențe umane, cotidian și memorie istorică 5. Crime împotriva umanității în timpul celui de-al Doilea Război Mondial: sistemul GULAG și Masacrul de la Katyn 6. Holocaustul – consecință a ideologiei naziste și a politicilor de excludere 7. Holocaustul în spațiul românesc: victime și memorie	1.3.1. Elevul/Eleva susține un punct de vedere, bazat pe argumente, informații și exemple istorice relevante. 1.3.2. Elevul/Eleva respectă structura și normele unui text argumentativ, utilizând un limbaj istoric clar și coerent.
	● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 8. De la război la pace: consecințe sociale, economice și politice ale celui de-al Doilea Război Mondial	2.1.1. Elevul/eleva localizează pe hărți istorice și digitale state, regiuni și localități din Epoca Contemporană, utilizând repere cronologice în contexte de explorare și analiză a surselor cartografice.
	Titlul unității de învățare: LUMEA POSTBELICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Democrație, libertate și cetățenie activă – prin explorarea valorilor, instituțiilor și practicilor specifice societăților democratice din perioada postbelică; ✓ Dreptate, egalitate și echitate – prin analiza drepturilor și libertăților cetățenești, precum și a provocărilor generate de regimurile totalitare; ✓ Mentalitate globală – prin explorarea relațiilor internaționale, a interdependențelor economice și a proceselor globale care au marcat lumea postbelică;	
	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale	

cronologice, a hărților și a altor surse spațio-temporale.	1. Relațiile internaționale după cel de-al Doilea Război Mondial: pace, securitate și rivalități globale 2. Regimurile democratice: valori, instituții și cetățenie activă în societatea postbelică 3. Regimuri totalitare: URSS și blocul socialist	2.1.2. Elevul/eleva compară hărți istorice și cronologii pentru a identifica schimbările teritoriale produse în urma evenimentelor și proceselor istorice ale Epocii Contemporane, evidențiind principalele cauze și consecințe ale acestora.
2.2. Explicarea continuității și schimbării în istoria contemporană la nivel local, național și global.	• Conținuturi aplicative/contextuale 4. Economia și societate în perioada postbelică (Planul Marshall, miracolul economic, economia planificată/socialistă) • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Cultura și știința postbelică: între progres și propaganda 6. Rolul femeii în viața politică, social-economică și culturală în epoca contemporană	2.2.1. Elevul/eleva analizează transformările politice, sociale, economice și culturale produse în Epoca Contemporană, utilizând hărți, repere cronologice și diverse surse istorice. 2.2.2. Elevul/eleva corelează transformările istorice din trecut cu realități contemporane (migrație, conflicte, cooperare internațională, drepturile omului, globalizare) în contexte cotidiene.
2.3. Argumentarea opiniei privind cauzele și efectele evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Contemporană, prin utilizarea informațiilor spațio-temporale.	Titlul unității de învățare: ISTORIA NAȚIONALĂ ȘI LOCALĂ ÎN PERIOADA POSTBELICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Demnitate și respect de sine – prin înțelegerea impactului regimului totalitar asupra vieții oamenilor și a comunităților din spațiul românesc și basarabean; ✓ Libertate, dreptate și adevăr – prin analiza încălcării drepturilor și libertăților fundamentale în contextul represiunilor politice, foametei organizate și deportărilor; • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. România în perioada postbelică: transformări politice, social-economice și viață cotidiană 2. RSS Moldovenească: reinstaurarea și etapele consolidării regimului comunist • Conținuturi aplicative/contextuale 3. Foametea organizată din RSS Moldovenească (1946–1947): politici ale regimului totalitar și încălcarea drepturilor fundamentale ale omului 4. Deportările din RSS Moldovenească: mecanisme represive, destine umane și consecințe 5. Forme de rezistență și opoziție față de regimul totalitar în RSS Moldovenească 6. Cultura în RSS Moldovenească: control ideologic, creație și rezistență	2.3.1. Elevul/eleva explică modul în care evenimentele/procesele istorice produse într-un spațiu au influențat evoluțiile politice, economice, sociale și culturale din alte spații istorice. 2.3.2. Elevul/eleva formulează concluzii despre impactul evenimentelor/proceselor istorice asupra comunităților și societății contemporane, valorificând conexiunile dintre nivelurile local, național și global în contexte de analiză, cercetare și proiecte colaborative.
3.1. Determinarea, în sursele istorice, a opiniilor cu privire la evenimentele/ procesele istorice din Epoca Contemporană.	• Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 7. Viața de zi cu zi în regimul comunist: experiențe și constrângeri în comunitatea mea Titlul unității de învățare: LUMEA LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XX-LEA- ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI-LEA VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE	3.1.1. Elevul/Eleva identifică opinii și puncte de vedere exprimate în surse istorice referitoare la evenimente și procese din Epoca Contemporană. 3.1.2. Elevul/Eleva explică modul în care perspectiva autorului poate influența

3.2. Sintetizarea informațiilor din diverse surse în concluzii privind problemele din istoria contemporană.	✓ Solidaritate și cetățenie activă – prin aprecierea importanței implicării civice și a cooperării în soluționarea problemelor locale și globale; ✓ Democrație și libertate – prin explorarea proceselor de democratizare și a afirmării valorilor democratice după prăbușirea regimurilor comuniste; ✓ Mentalitate globală și responsabilitate – prin înțelegerea interdependențelor dintre state, societăți și economii în contextul globalizării și al transformărilor contemporane.	interpretarea evenimentelor și proceselor istorice.
3.3. Valorificarea informațiilor din surse istorice pentru explicarea evoluției evenimentelor/ proceselor istorice din Epoca Contemporană.	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Integrarea Europeană: constituire, extindere și rolul Uniunii Europene în lumea contemporană 2. Criza sistemului totalitar și colapsul regimurilor comuniste în Europa Centrală și de Est ● Conținuturi aplicative/contextuale 3. Lumea la începutul secolului XXI: impactul globalizării, digitalizării și crizelor asupra vieții cotidiene. Titlul unității de învățare: ISTORIA NAȚIONALĂ ȘI LOCALĂ LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XX-LEA-ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI-LEA VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin valorificarea rolului limbii, culturii și patrimoniului în consolidarea identității și coeziunii sociale; ✓ Patriotism, libertate și responsabilitate – prin explorarea mișcării de renaștere națională, a proclamării independenței și a proceselor de edificare a statului democratic; ✓ Democrație, activism civic și integritate – prin analiza participării cetățenilor la viața publică și a rolului instituțiilor democratice în dezvoltarea societății; ✓ Toleranță, diversitate și dialog cultural – prin aprecierea caracterului multicultural al Republicii Moldova și a contribuției diferitelor comunități la dezvoltarea societății.	3.2.1. Elevul/eleva compară informații din surse istorice și din media despre același eveniment din Epoca Contemporană, în contexte de analiză a unor mesaje întâlnite în manuale, presă, internet sau rețele sociale. 3.2.2. Elevul/eleva formulează concluzii privind credibilitatea surselor și riscul manipulării prin informații istorice, aplicând criterii simple de verificare în situații reale de informare. 3.3.1. Elevul/eleva utilizează informații din surse istorice pentru a formula opinii despre respectarea drepturilor și demnității umane, raportând exemplele istorice la situații reale din școală, comunitate sau societate. 3.3.2. Elevul/eleva argumentează, pe baza surselor, consecințele discriminării, propagandei, violenței și încălcării drepturilor omului asupra indivizilor și comunităților.
4.1. Descrierea elementelor de patrimoniu și a formelor de manifestare a memoriei colective în comunitate, pentru a le raporta la evenimente/ procese, experiențe, locuri, tradiții și practici culturale din Epoca Contemporană.	● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. România după 1989: tranziție politică, socială și evoluții contemporane 2. Mișcarea de renaștere națională, proclamarea suveranității și independenței Republicii Moldova: identitate, libertate și afirmare democratică 3. Războiul pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova ● Conținuturi aplicative/contextuale 4. Republica Moldova de la independență la prezent: evoluții politice și social- economice 5. Cultura Republicii Moldova în context european și mondial 6. Republica Moldova pe drumul integrării europene: realizări și provocări geopolitice	4.1.1. Elevul/eleva determină semnificația elementelor de patrimoniu din localitate și din țară, explicând legătura acestora cu istoria comunității, diversitatea culturală și identitatea națională. 4.1.2. Elevul/eleva realizează un produs utilizabil – fișă de patrimoniu, poster, hartă digitală, mini-ghid, prezentare sau expoziție – pentru promovarea patrimoniului local și național în comunitatea școlară.
4.2. Explicarea semnificației simbolurilor de stat, a faptelor	● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare	

istorice semnificative și a memoriei colective, prin raportare la valorile democratice și la comportamentul civic responsabil. 4.3. Implicarea responsabilă în activități de valorizare a memoriei colective și a patrimoniului cultural, în spiritul respectului pentru diversitate și pentru valorile umane universale.	7. Comunități etnice și culturale în Republica Moldova: memorie, identitate și respect reciproc 8. Simbolurile Naționale ale Republicii Moldova: semnificații istorice, respect, valori și apartenență • Conținuturi inter- și transdisciplinare/ Temă/ teme cross-curriculare Tema cross-curriculară: <u>Lecțiile trecutului pentru viitor</u> (Copilăria în vreme de război și în perioada regimului comunist: experiențe din comunitatea mea; memoria localității în perioada sovietică prin documente, fotografii, monumente, mărturii orale și povești de familie; personalități și tezaure umane ale comunității (profesori, medici, meșteri populari, oameni de cultură, veterani, deportați, cercetători etc.) și contribuția lor la dezvoltarea și păstrarea memoriei comunității.) <u>Discipline conexe:</u> - <u><i>Eu și societatea</i></u> Tema cross-curriculară: <u>Unde ne sunt rădăcinile când destinațiile se schimbă? Impactul migrației asupra identității locale</u> (Migrația în comunitatea mea: experiențe familiale, schimbări demografice și impactul asupra dezvoltării localității; Republica Moldova și diaspora – identitate, apartenență și legături cu localitatea de origine; tinerii, educația, mobilitatea și implicarea civică în dezvoltarea comunității.) <u>Discipline conexe:</u> - <u><i>Eu și societatea</i></u> - <u><i>Geografia</i></u>	4.2.2. Elevul/Eleva argumentează rolul memoriei colective în păstrarea valorilor democratice și a identității comunității. 4.2.3. Elevul/Eleva apreciază importanța respectării simbolurilor de stat și a patrimoniului memorial ca expresie a responsabilității civice. 4.3.1. Elevul/Eleva identifică modalități de valorificare a memoriei colective și a patrimoniului cultural în contexte școlare și comunitare. 4.3.2. Elevul/Eleva manifestă respect pentru diversitate, patrimoniul cultural și valorile umane universale în cadrul activităților desfășurate.
La finalul clasei a IX-a, elevul/eleva: 1. Aplică limbajul istoric specific Epocii Contemporane pentru a formula explicații și argumente privind evenimentele și procesele istorice din secolul al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea, manifestând rigoare și responsabilitate. 2. Analizează schimbările și continuitățile din istoria contemporană, evidențiind relațiile dintre cauze, consecințe și impactul acestora asupra societății, cu gândire critică și responsabilitate. 3. Argumentează, pe baza surselor istorice, impactul proceselor și fenomenelor istorice contemporane asupra indivizilor și comunităților, manifestând respect pentru demnitatea umană, solidaritate și atașament față de pace, libertate și drepturile omului. 4. Valorifică memoria istorică, patrimoniul cultural și simbolurile de stat pentru a înțelege identitatea personală, locală și națională, manifestând patriotism, respect pentru diversitate și responsabilitate civică. Noțiuni: deportare; Holocaust; rezistență; ONU; Războiul Rece; NATO; Planul Marshall; comunism; destalinizare; disidență; perestroika; glasnost; independență; suveranitate; integrare europeană; Uniunea Europeană; globalizare; societate civilă; dezvoltare durabilă; memorie colectivă; dezinformare; securitate informațională; migrație. Personalități: Franklin D. Roosevelt; Winston Churchill; Charles de Gaulle; Mihail Gorbaciov; Elie Wiesel; Mircea Snegur; Alexandru Moșanu; Ion Hadârcă; Nicolae Costin; Grigore Vieru; Eugen Doga; Emil Loteanu.		

Clasa a X-a		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării
1.1. Definirea termenilor istorici specifici Antichității și Evului Mediu în contextul explorării surselor istorice. 1.2. Formularea opiniilor cu referire la procesele/fenomenele istorice din Epocile Antică și Medievală, utilizând limbajul istoric în contexte de comunicare orală și scrisă. 1.3. Justificarea afirmațiilor privind evenimentele, procesele și fenomenele specifice Epocilor Antică și Medievală, utilizând adecvat terminologia istorică.	Titlul unității de învățare: GENEZA POPOARELOR ȘI CIVILIZAȚIILOR ANTICE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Responsabilitate și integritate – prin explorarea surselor istorice și înțelegerea modului în care cunoaștem și interpretăm trecutul civilizațiilor antice; ✓ Diversitate și dialog cultural – prin analiza interacțiunilor dintre popoarele și civilizațiile Orientului Antic, lumii grecești, romane și geto-dacice; ✓ Toleranță și respect reciproc – prin înțelegerea diversității culturale, religioase și sociale care a caracterizat lumea antică.	1.1. Elevul/eleva utilizează termeni istorici în descrierea unor fapte, procese și instituții ale Antichității și ale Evului Mediu, realizând fișe tematice, glosare sau materiale explicative pentru colegi. 1.1.2. Elevul/eleva explică sensul unor termeni istorici în contexte de analiză a documentelor, imaginilor, hărților sau reconstrucțiilor istorice, raportându-i la realități politice, social-economice și culturale ale Epocilor Antică și Medievală.
	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Introducere în studiul istoriei antice și medievale* • Conținuturi aplicative/contextuale 2. Civilizațiile Orientului Antic (Egipt, Mesopotamia, India, China și Civilizația ebraică)* 3. Rădăcinile Europei: formarea și răspândirea civilizației grecești*. 4. Civilizația romană: spațiu și elemente constitutive * 5. Civilizații străvechi în spațiul românesc. 6. Neamul tracilor. Civilizația geților și dacilor*.	1.2.1. Elevul/eleva elaborează explicații despre procese istorice din Antichitate și din Evul Mediu, utilizând un limbaj istoric adecvat în contexte de dezbatere și de prezentare. 1.2.2. Elevul/eleva argumentează opinii despre impactul unor evenimente și procese istorice asupra evoluției societății, utilizând exemple și dovezi istorice din texte, conversații și activități colaborative.
	Titlul unității de învățare: ORGANIZAREA STATULUI ÎN LUMEA ANTICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Dreptate, egalitate și echitate – prin explorarea diferitelor forme de organizare politică și a modului în care societățile antice au înțeles exercitarea puterii și raporturile dintre cetățeni și autoritate; ✓ Democrație și participare civică – prin analiza modelelor de organizare politică din Grecia și Roma Antică și a contribuției acestora la dezvoltarea valorilor democratice; ✓ Diversitate și dialog cultural – prin analiza contactelor dintre civilizații și a influențelor reciproce generate de expansiunea imperiilor și de procesul de romanizare.	1.3.1. Elevul/eleva redactează texte istorice scurte, eseuri, comentarii sau prezentări digitale, aplicând corect limbajul istoric în analiza unor fenomene și procese istorice. 1.3.2. Elevul/eleva formulează opinii argumentate despre moștenirea civilizațiilor antice și medievale în lumea contemporană, valorificând informații din
	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Forme de organizare politico-statală în Orientul Antic: de la orașe-state la imperii 2. Modele de organizare politică în Grecia Antică* 3. Imperiul lui Alexandru Macedon. Elenismul - sinteză culturală și politică în lumea antică* 4. Roma Antică: de la regat la republică* 5. Imperiul Roman: constituire, expansiune și apogeu* • Conținuturi aplicative/contextuale	

2.1. Determinarea relațiilor de cauzalitate dintre evenimentele/ procesele / fenomenele istorice din Epoca Antică și Medievală în contexte de explorare a surselor cartografice și cronologice	6. Dacia lui Burebista: unificare și afirmare politică* 7. Dacia lui Decebal și Imperiul Roman: confruntare, cucerire și organizare provincială* 8. Romanizarea geto-dacilor*	surse istorice în contexte de analiză și sinteză a proceselor istorice.
2.2. Formularea relațiilor de cauzalitate și schimbare în studierea evenimentelor/ proceselor/ fenomenelor istorice din Epoca Antică și Medievală	Titlul unității de învățare: ECONOMIE ȘI SOCIETATE ÎN EPOCA ANTICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Dreptate, egalitate și echitate – prin analiza statutului diferitelor categorii sociale și a relațiilor dintre privilegii, obligații și drepturi în lumea antică; ✓ Solidaritate și cooperare – prin explorarea modului în care comunitățile antice își organizau activitățile economice și viața socială; ✓ Toleranță, diversitate și dialog cultural – prin cunoașterea diversității modurilor de viață și a contactelor dintre populațiile din Orient, din bazinul mediteranean și din spațiul carpato-danubiano-pontic. • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Viața economică în lumea antică: modele economice și forme de proprietate* 2. Structuri sociale în statele antice: privilegiile, obligații și limite ale libertății* • Conținuturi aplicative/contextuale 3. Modul de viață în Orient, bazinul mediteranean și spațiul carpato-danubiano-pontic Titlul unității de învățare: CULTURA ÎN ANTICHITATE – FUNDAMENT AL CIVILIZAȚIEI EUROPENE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Frumos și creativitate – prin explorarea realizărilor artistice, literare, filosofice și religioase ale civilizațiilor antice, care au contribuit la dezvoltarea patrimoniului cultural universal; ✓ Diversitate și dialog cultural – prin analiza schimburilor de idei, credințe și modele culturale dintre diferitele civilizații ale lumii antice; ✓ Respect pentru patrimoniul cultural și spiritual – prin aprecierea moștenirii culturale a lumii antice și a contribuției acesteia la civilizația europeană și la cea universală.	2.1.1. Elevul/eleva stabilește relații de cauză-efect între fapte istorice din Epoca Antică și Medievală, utilizând hărți istorice, axe cronologice și resurse digitale, prin realizarea unei scheme explicative. 2.1.2. Elevul/eleva explică influența factorilor geografici, politici, economici și culturali asupra evoluției unor civilizații, state sau imperii, valorificând surse cartografice și cronologice în activități de analiză. 2.2.1. Elevul/eleva determină relații de cauzalitate privind procese istorice din Antichitate și din Evul Mediu, utilizând exemple relevante din viața politică, social-economică și culturală din aceste epoci. 2.2.2. Elevul/eleva argumentează impactul schimbărilor istorice asupra vieții oamenilor, comunităților și instituțiilor, formulând concluzii în cadrul unor dezbateri, al unor fișe de analiză sau al unor prezentări tematice.
2.3. Argumentarea continuității în timp și spațiu a proceselor istorice din Epoca Antică și Medievală, evidențiind apartenență și conexiunea la cultura și civilizația europeană.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Cultura antică – scrisul, literatura, filosofia, știința* 2. Cultura antică – arta, religia, mitologia* • Conținuturi aplicative/contextuale 3. Cultura și religia geto-dacilor – parte integrantă a civilizațiilor europene* 4. Creștinismul în lumea antică: apariție, răspândire și impact civilizațional. Răspândirea creștinismului în spațiul carpato-danubiano-pontic	2.3.1. Elevul/eleva stabilește elementele de continuitate între civilizațiile antice, medievale și lumea contemporană, valorificând exemple privind evoluția regimurilor politice, a modelelor economice și a manifestărilor culturale și spirituale.

3.1. Clasificarea informațiilor extrase din surse istorice pe domenii, cu referire la evenimente/ procese/ fenomene istorice din Epoca Antică și Medievală 3.2. Interpretarea multiperspectivală a informațiilor din sursele istorice cu referire la evenimente și procese din Epoca Antică și Medievală 3.3. Integrarea informațiilor din surse în formularea argumentelor referitoare la evenimente/ procese/ fenomene istorice din Epoca Antică și Epoca Medievală. 4.1 Explorarea elementelor patrimoniului național și universal din Epoca Antică și Medievală,	Titlul unității de învățare: EUROPA ÎNTRE ANTICHITATE ȘI EVUL MEDIU VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea proceselor care au contribuit la formarea noilor popoare europene și la constituirea identității românești; ✓ Respect pentru limba română – prin explorarea rolului latinității și al continuității daco-romane în formarea limbii române; ✓ Demnitate și respect de sine – prin valorizarea moștenirii istorice și culturale a poporului român în contextul formării Europei medievale; ✓ Respect pentru patrimoniul istoric și cultural – prin aprecierea elementelor de continuitate și identitate păstrate în spațiul românesc de-a lungul timpului.	2.3.2. Elevul/eleva argumentează apartenența spațiului românesc la cultura și civilizația europeană, realizând un produs utilizabil: eseu scurt, poster, hartă conceptuală, prezentare digitală sau expoziție tematică. 3.1.1. Elevul/eleva selectează informații relevante din surse istorice despre evenimente și procese din Epoca Antică și Medievală, organizându-le pe domenii: politic, social, economic, cultural și religios. 3.1.2. Elevul/Eleva corelează informațiile din surse istorice pentru caracterizarea evenimentelor, proceselor și fenomenelor istorice.
	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Criza societății antice: etape și manifestări* 2. Marile migrații și căderea Imperiului Roman de Apus * 3. Geneza societății medievale. Constituiearea noilor popoare în Europa*. • Conținuturi aplicative/contextuale 4. Etnogeneza românească*. Rolul obștii satești în păstrarea continuității și identității.	3.2.1. Elevul/eleva compară punctele de vedere ale autorilor/surselor, evidențiind asemănări, diferențe, intenții și limite ale interpretării istorice. 3.2.2. Elevul/eleva formulează o interpretare echilibrată asupra unui eveniment sau proces din Epoca Antică și Medievală, valorificând mai multe surse istorice.
	Titlul unității de învățare: STATUL ÎN EVUL MEDIU: DE LA SENIORIE LA MONARHIA ABSOLUTISTĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Libertate și responsabilitate – prin înțelegerea raportului dintre putere, autoritate și drepturile oamenilor în diferitele forme de organizare politică medievală; ✓ Dreptate și integritate – prin analiza rolului legilor, instituțiilor și normelor morale în organizarea societății medievale; ✓ Unitate și identitate – prin explorarea procesului de constituire a statelor medievale românești și a instituțiilor care au asigurat continuitatea statală.	3.3.1. Elevul/eleva extrage dovezi relevante din surse istorice pentru susținerea unei idei despre evenimente și procese din Epoca Antică și Medievală. 3.3.2. Elevul/eleva utilizează informații din surse pentru formularea unor argumente istorice, respectând relația dintre afirmație, dovadă și explicație.
	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Formarea și evoluția statelor medievale în Europa*. 2. Constituiearea statelor medievale românești* 3. Imperiul Bizantin: continuitate, apogeu și declin • Conținuturi aplicative/contextuale 4. Instituțiile medievale românești – garant al identității statale* 5. Rolul Bisericii creștine în Epoca Medievală: spiritualitate, influență politică și provocările toleranței religioase 6. Expansiunea arabă și cruciadele: confruntări și interacțiuni între Orient și Occident	4.1.1. Elevul/eleva descrie valoarea istorică, culturală și identitară a unor
	Titlul unității de învățare: ECONOMIE ȘI SOCIETATE ÎN EVUL MEDIU VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE	

din perspectiva respectului față de identitate, diversitate și respectarea valorilor general-umane. 4.2 Determinarea rolului personalităților istorice din Epoca Antică și Medievală în formarea memoriei identitare și a valorilor general-umane. 4.3. Integrarea valorilor originare din Epoca Antică și Medievală într-un sistem de valori naționale și universale, din perspectiva unei viziuni umaniste și responsabile față de viitor.	✓ Demnitate și respect de sine – prin înțelegerea rolului și contribuției diferitelor categorii sociale la dezvoltarea comunităților medievale; ✓ Solidaritate și compasiune – prin analiza relațiilor dintre membrii comunităților, a formelor de ajutor reciproc și a valorilor care susțineau conviețuirea socială; ✓ Dreptate, echitate și libertate – prin înțelegerea statutului diferitelor categorii sociale și a raporturilor dintre drepturi, obligații și privilegii în Evul Mediu. • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Economia și societate în Europa Occidentală* • Conținuturi aplicative/contextuale 2. Apariția și evoluția orașelor medievale – spațiu al libertății și al dezvoltării economice sustenabile*. 3. Economia Țărilor Române în Epoca Medievală: caracteristici și context geopolitic*. • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 4. Societatea în Țările Române medievale: categorii sociale, viața cotidiană și valori comunitare* Titlul unității de învățare: STATELE MEDIEVALE ROMÂNEȘTI: CONSOLIDARE POLITICĂ, FORME DE REZISTENȚĂ ȘI PRACTICI DIPLOMATICE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Libertate, demnitate și respect de sine – prin înțelegerea eforturilor depuse de conducătorii și comunitățile românești pentru apărarea autonomiei, identității și valorilor proprii; ✓ Unitate și identitate – prin explorarea proceselor de consolidare a statelor medievale românești și a rolului acestora în afirmarea continuității politice și culturale; ✓ Patriotism și responsabilitate – prin valorificarea modelelor de conducere și a acțiunilor întreprinse pentru apărarea intereselor țării și ale comunității; ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin cunoașterea contribuțiilor culturale, religioase și instituționale care au consolidat identitatea românească. • Conținuturi aplicative/contextuale 1. Afirmare politică și diplomatie în Moldova și Țara Românească în timpul lui Alexandru cel Bun și Mircea cel Bătrân* 2. Lupta pentru libertate și demnitate în context european: Iancu de Hunedoara și Vlad Țepeș 3. Ștefan cel Mare: putere, credință și rezistență* 4. Regimul de suzeranitate otomană și forme de manifestare: echilibrul între autonomie și dependență* 5. Mihai Viteazul: între confruntare antiotomană, diplomatie europeană și prima Unire politică * 6. Consolidarea domniei și afirmarea culturală a Țărilor Române: Matei Basarab și Vasile Lupu	monumente, artefacte, texte, tradiții sau spații de patrimoniu din Epoca Antică și Medievală. 4.1.2. Elevul/eleva propune modalități de păstrare și promovare a patrimoniului antic și medieval, realizând un produs utilizabil: ghid, afiș, expoziție, tur virtual sau prezentare comunitară. 4.2.1. Elevul/eleva identifică personalități istorice marcante din Epoca Antică și Medievală, selectând informații relevante din surse istorice și digitale. 4.2.2. Elevul/Eleva apreciază modele de comportament și valorile promovate de personalitățile istorice în raport cu valorile societății contemporane. 4.3.1. Elevul/eleva explică modul în care valorile, principiile și idealurile formate în Epoca Antică și în Evul Mediu european se regăsesc în cultura națională, europeană și universală contemporană. 4.3.2. Elevul/Eleva argumentează importanța valorilor umaniste pentru dezvoltarea unei societăți democratice și responsabile.
---	--	---

	Titlul unității de învățare: EVUL MEDIU ȘI ORIZONTURILE CUNOAȘTERII: CULTURĂ, SPIRITUALITATE ȘI PATRIMONIU VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Respect față de patrimoniul cultural și spiritual – prin explorarea creațiilor culturale, religioase și artistice care au modelat identitatea societăților medievale și au contribuit la patrimoniul european și românesc; ✓ Identitate culturală și apartenență – prin înțelegerea rolului culturii, spiritualității și tradițiilor în formarea și afirmarea identității comunităților medievale; ✓ Responsabilitate civică și protejarea patrimoniului – prin conștientizarea importanței conservării și valorificării monumentelor, documentelor și valorilor culturale moștenite. ● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Cultura și religia în Evul Mediu: de la dogma universală la perspectivele cunoașterii/cunoașterea rațională* ● Conținuturi aplicative/contextuale ● Cultura și spiritualitatea românească în evul mediu: sinteza dintre tradiție și influențe europene* ● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 3. Monumente de arhitectură laică și ecleziastică medievală: patrimoniul ca memorie vie Conținuturi inter- și transdisciplinare/ Teme cross-curriculare - Tema cross-curriculară: <u>Modelul democrației antice- reper pentru construcția democrației contemporane</u> (Valorile democrației și participării civice în comunitatea mea: instituții ale administrației publice locale, forme de participare cetățenească, patrimoniul civic al localității; monumente și personalități care promovează valorile libertății, responsabilității și democrației.) <u>Discipline conexe:</u> - <u>Filosofie și Științe politice</u> - Tema cross-curriculară: <u>Patrimoniul, identitate și valori: descoperim cultura prin tradiții</u> (Patrimoniul antic și medieval al comunității: monumente de arhitectură, situri arheologice, cetăți, biserici și mănăstiri, tradiții și legende locale, personalități istorice și culturale asociate comunității; elaborarea unor proiecte de cercetare, salvagardare și valorificare a patrimoniului cultural local). <u>Discipline conexe:</u> - <u>Eu și societatea, Limbi străine</u>
La finalul clasei a X-a, elevul/eleva:	

1. Justifică afirmații privind evenimentele, procesele și fenomenele istorice din Epocile Antică și Medievală, utilizând adecvat concepte și termeni istorici și manifestând gândire autonomă.
2. Analizează relațiile de cauzalitate, schimbare și continuitate în evoluția civilizațiilor antice și medievale, utilizând surse istorice, hărți, cronologii și resurse digitale, pentru a înțelege interdependența dintre factorii politici, economici, sociali și culturali, demonstrând gândire critică și capacitate de argumentare.
3. Evaluează informații din surse istorice diverse pentru formularea unor opinii și argumente despre evenimente și procese istorice din Antichitate și Evul Mediu, utilizând analiza multiperspectivală și manifestând independență în gândire.
4. Interpretează patrimoniul cultural, rolul personalităților istorice și valorile promovate în Antichitate și în Evul Mediu, raportând experiențele istorice la realitățile contemporane și manifestând respect pentru diversitate și responsabilitate civică.

Noțiuni: civilizație; polis; republică; imperiu; cetățenie; democrație; drept roman; creștinism; migrația popoarelor; feudalism; vasalitate; cruciadă; monarhie; autonomie; stat medieval; domnie; cancelarie; privilegiu; patrimoniu; identitate; umanism medieval.

Personalități: Pericle; Traian; Alexandru cel Mare; Iulius Caesar; Constantin cel Mare; Iustinian; Carol cel Mare; Ștefan cel Mare; Mircea cel Bătrân; Alexandru cel Bun; Iancu de Hunedoara; Vlad Țepeș; Elisabeta I; Ludovic XIV; Mihai Viteazul; Matei Basarab; Vasile Lupu.

CLASA: XI-A

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării
1.1.Explicarea terminologiei istorice specifice Epocii Moderne pentru analiza evoluției societății, în contexte de cercetare a trecutului.	Titlul unității de învățare: CIVILIZAȚIA EUROPEI ÎNTRE MEDIEVAL LA MODERN	1.1.1. Elevul/eleva clasifică terminologia istorică specifică Epocii Moderne pe domenii: politic, economic, social și cultural, în contextul colaborative; 1.1.2. Elevul/eleva utilizează terminologia istorică selectată pentru a explica evoluția societății moderne.
	VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Frumos și creativitate – prin aprecierea realizărilor artistice, literare și științifice ale Renașterii ca expresii ale valorificării potențialului uman; ✓ Toleranță și respect reciproc – prin înțelegerea diversității religioase și confesionale generate de Reformă și Contrareformă; ✓ Mentalitate globală – prin conștientizarea interconectării spațiilor geografice, culturale și economice ca urmare a expansiunii europene și a transformărilor lumii moderne.	

1.2. Argumentarea opiniilor privind evenimentele/ procesele/ fenomenele istorice din Epoca Modernă, utilizând limbajul istoric în contexte reale, colaborative și civice.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1.Apariția spiritului și elementului modern în Europa Occidentală* 2.Marile descoperiri geografice: expansiune europeană și impact asupra civilizațiilor * 3.Renașterea și Umanismul în Europa – o nouă viziune asupra omului și cunoașterii* • Conținuturi aplicative/contextuale 4.Manifestări ale umanismului în spațiul românesc prin prisma operelor cărturarilor moldoveni (G. Ureche, M. Costin, I. Neculce, D. Cantemir) 5.Reforma și Contrareforma: manifestări ale conștiinței religioase și diversitate confesională* 6.Războiul de Treizeci de Ani și primele conturări ale hărții Europei moderne*	1.2.1. Elevul/eleva formulează opinii argumentate despre procese istorice, utilizând concepte istorice, integrând limbajul istoric; 1.2.2. Elevul/eleva propune idei privind rolul libertății, al responsabilității și al identității naționale în Epoca Modernă, utilizând concepte istorice.
1.3.Interpretarea proceselor și evenimentelor din Epoca Modernă, utilizând termeni și concepte istorice specifice, în situații de dialog și reflecție critică.	Titlul unității de învățare: ECONOMIE ȘI SOCIETATE (mijlocul sec. al XVII-lea – mijlocul sec. al XIX-lea) VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Dreptate, egalitate și echitate – prin analiza schimbărilor produse în structura socială și a impactului modernizării asupra diferitelor categorii ale populației; ✓ Demnitate și respect de sine – prin valorizarea contribuției individului la dezvoltarea economică și socială și prin înțelegerea rolului educației și al muncii în afirmarea personală; ✓ Solidaritate și cooperare – prin înțelegerea relațiilor dintre diferitele grupuri sociale și a rolului acestora în dezvoltarea societății moderne.	1.3.1. Elevul/eleva analizează un eveniment din Epoca Modernă, utilizând termeni istorici specifici, în cadrul învățării ghidate. 1.3.2. Elevul/eleva explică relația dintre cauze, desfășurare și consecințe ale unui proces istoric modern, folosind concepte istorice, în cadrul unui dialog constructiv de grup.
2.1. Stabilirea relațiilor de cauzalitate prin corelarea evenimentelor/procese lor/fenomenelor istorice din Epoca Modernă la nivel local, regional și global.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1.Revoluțiile agrară și industrială: fundamente ale modernizării economice și sociale* • Conținuturi aplicative/contextuale 2. Economia Țărilor Române: continuitate și schimbare* 3.Structuri și relații sociale în Europa Occidentală și Țările Române* • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 4.Europa Occidentală și Țările Române: mentalități, mod de viață și valori	2.1.1. Elevul/eleva selectează informații relevante despre relațiile cauză-efect din surse scrise, cartografice și digitale utilizate în contexte autentice. 2.1.2. Elevul/eleva determină relații de cauză-efect ale evenimentelor și proceselor istorice la nivel local, regional și global, pentru a explica evoluția societății moderne.
2.2. Integrarea relațiilor de cauzalitate în explicarea unor evenimente/procese/fe	Titlul unității de învățare: REVOLUȚIILE SOCIAL-POLITICE ÎN EPOCA MODERNĂ (mijlocul sec. al XVII-lea – începutul sec. al XIX-lea) VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Libertate și democrație – prin explorarea ideilor și acțiunilor care au contribuit la afirmarea drepturilor cetățenești, a reprezentării politice și a limitării puterii absolute; ✓ Responsabilitate și solidaritate – prin aprecierea implicării cetățenilor și a comunităților în procesele de transformare politică și socială;	2.2.1. Elevul/eleva formulează relații de cauzalitate în contexte autentice de analiză a surselor istorice.

nomene istorice din Epoca Modernă.	✓ Pace și dialog – prin reflectarea asupra consecințelor conflictelor revoluționare și asupra necesității de a identifica soluții politice și diplomatice durabile.	2.2.2. Elevul/eleva explică relațiile de cauzalitate dintre evenimente și procese istorice din Epoca Modernă în activități individuale și colaborative.
2.3. Cercetarea schimbării și continuității istorice din Epoca Modernă, pentru evidențierea interdependențelor dintre spațiul local, național, european și universal.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Anglia: de la absolutism la monarhie parlamentară și drepturi politice* 2. Epoca Luminilor – noi principii și valori în societate 3. Formarea SUA și afirmarea principiilor constituționale moderne* 4. Franța: de la monarhie absolută la republică și conturarea drepturilor cetățenești* • Conținuturi aplicative/contextuale 5. Napoleon Bonaparte: expansiune, reforme și impact asupra societăților europene* 6. Țările Române și Europa Centrală și de Est în contextul „Problemei Orientale” 7. Țările Române în contextul regimului fanariot* 8. Războiul ruso-turc între anii 1806-1812. Anexarea spațiului dintre Prut și Nistru*	2.3.1. Elevul/eleva investighează evoluția proceselor istorice, determinând interdependența dintre acestea la nivel local, național, european și universal în activități de cercetare istorică. 2.3.2. Elevul/eleva demonstrează relațiile dintre continuitate și schimbare în viața comunității prin investigarea patrimoniului local și a memoriei colective.
3.1. Distingerea dintre fapt și opinie în informațiile oferite de surse istorice și mediatice, prin raportare la contexte istorice complexe	Titlul unității de învățare: EUROPA ÎNTRE 1815-1848 VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Libertate și democrație – prin înțelegerea aspirațiilor popoarelor europene pentru drepturi politice, participare civică și afirmare națională în prima jumătate a secolului al XIX-lea; ✓ Patriotism și solidaritate – prin valorificarea idealurilor și acțiunilor care au contribuit la promovarea intereselor naționale și la mobilizarea comunităților pentru schimbare; ✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin înțelegerea rolului culturii și al conștiinței naționale în mișcările de emancipare politică și socială.	3.1.1. Elevul/eleva identifică diferența dintre fapt și opinie în surse istorice și mediatice, utilizând contexte autentice de analiză a informațiilor. 3.1.2. Elevul/eleva determină perspective multiple în interpretarea unui eveniment istoric prin analiza surselor autentice și a discursurilor publice.
3.2. Comentarea informațiilor din surse pentru susținerea sau contestarea unor interpretări privind istoria modernă, prin argumentarea bazată pe dovezi.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Congresul de la Viena: decizii politice și reconfigurarea Europei după epoca napoleonică* 2. Europa „Sfintei Alianțe”: restaurare, echilibru politic și schimbare • Conținuturi aplicative/contextuale 3. Principatele Române între suzeranitate otomană și protectorat rusesc. Regulamentele Organice – primele acte constituționale românești* • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 4. „Primăvara popoarelor” (1848-1849): aspirații liberale și naționale în Europa 5. Revoluțiile de la 1848-1849 în spațiul românesc: libertate, drepturi și afirmare națională* Titlul unității de învățare: BASARABIA SUB DOMINAȚIE IMPERIALĂ RUSĂ: DE LA AUTONOMIE LA GUBERNIE VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea transformărilor politice, sociale și culturale produse în Basarabia după anexarea la Imperiul Rus și a impactului acestora asupra identității populației locale;	3.2.1. Elevul/eleva argumentează caracterul factual sau subiectiv al unor informații istorice și mediatice, utilizând dovezi și criterii de analiză critică. 3.2.2. Elevul/eleva analizează modul în care opiniile influențează interpretarea faptelor istorice și a celor mediatice, în contexte reale de comunicare și informare.

3.3. Evaluarea diferitelor abordări și interpretări reflectate în surse istorice și narative, în legătură cu rolul memoriei colective în formarea identității, a conștiinței sociale și a culturii democratice.	✓ Respect pentru limba română, tradiții și cultura națională – prin explorarea formelor de conservare și afirmare a valorilor culturale și lingvistice în contextul politicilor imperiale; ✓ Diversitate și dialog cultural – prin explorarea conviețuirii dintre comunitățile etnice și culturale din Basarabia și a contribuției acestora la dezvoltarea provinciei.	3.3.1. Elevul/eleva demonstrează importanța diversității perspectivelor istorice pentru dezvoltarea culturii democratice și a dialogului intercultural. 3.3.2. Elevul/eleva apreciază credibilitatea și caracterul subiectiv al unor surse istorice și narative, utilizând criterii de analiză critică.
4.1. Identificarea valorilor general-umane, naționale, personale și sociale reflectate în operele din Epoca Modernă, prin raportarea acestora la experiențele istorice și culturale ale umanității.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Basarabia în cadrul Imperiul Rus: de la autonomie la gubernie* • Conținuturi aplicative/contextuale 2. Colonizare, politici sociale și demografice în Basarabia* 3. Economia Basarabiei sub dominație imperială rusă: activități economice și diversitate comunitară* 4. Reformele țariste în Basarabia: între modernizare și control imperial* • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5. Anul 1812 în istoria românilor: trecut istoric, memorie și impact contemporan	4.1.1. Elevul/eleva distinge valori general-umane, naționale și personale reflectate în opere literare, artistice și istorice din Epoca Modernă, utilizând surse autentice în contexte reale de învățare. 4.1.2. Elevul/eleva corelează valorile promovate în operele culturale cu experiențele istorice și culturale ale umanității, utilizând surse istorice și artistice diverse.
4.2. Argumentarea contribuției personalităților din Epoca Modernă la crearea, păstrarea și promovarea valorilor naționale și a patrimoniului cultural.	Titlul unității de învățare: STATE NAȚIONALE ȘI MULTINAȚIONALE ÎN A DOUA JUMĂTATE A SEC. al XIX-lea VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Unitate și identitate – prin explorarea proceselor de unificare națională și de consolidare a statelor moderne în Europa și în spațiul românesc; ✓ Patriotism și responsabilitate – prin valorificarea contribuției personalităților, comunităților și instituțiilor la edificarea și modernizarea statelor naționale; ✓ Solidaritate și participare civică – prin analiza implicării cetățenilor în procesele de reformă, unificare și modernizare politică și socială.	4.2.1. Elevul/eleva explică rolul unei personalități din Epoca Modernă în promovarea valorilor naționale, pe baza unei analize critice a surselor istorice. 4.2.2. Elevul/eleva argumentează contribuția unei personalități la formarea patrimoniului cultural și a valorilor naționale, folosind exemple și dovezi istorice.
4.3. Realizarea proiectelor de implicare comunitară privind protejarea și promovarea valorilor și patrimoniului local sau	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Civilizația industrială: de la progres tehnologic la schimbări social-economice* 2. De la drepturi liberale la participare democratică: Marea Britanie și Franța 3. Unirea Principatelor Române – fundament al statului național modern și al afirmării identității românești* 4. Reformele lui A.I. Cuza și modernizarea societății românești* 5. Instituirea monarhiei constituționale și consolidarea statului modern român* 6. Unificarea Italiei și Germaniei: factori, procese și impact asupra Europei moderne* 7. Războiul de Secesiune din SUA și Reconstrucția Sudului: drepturi civile și provocări sociale* 8. Modernizarea Japoniei în epoca Meiji: între tradiție și schimbare • Conținuturi aplicative/contextuale 9. România în anii 1877-1878: obținerea independenței de stat*	4.3.1. Elevul/eleva elaborează proiecte comunitare pentru promovarea patrimoniului local și

național, cooperare și responsabilitate socială.	10. Modernizarea economică a României (1878-1914) * 11. Politica externă a României: de la independență la Primul Război Mondial (1878-1914) * • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 12. Rivalitatea marilor puteri și fragilitatea păcii la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea*	național, utilizând surse istorice și instrumente digitale. 4.3.2. Elevul/eleva valorifică experiențele de implicare comunitară pentru dezvoltarea respectului față de patrimoniu, identitate culturală și valori democratice
	Titlul unității de învățare: CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE ÎN EPOCA MODERNĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Frumos și creativitate – prin aprecierea realizărilor literare, artistice și arhitecturale ale epocii moderne ca expresii ale spiritului creator uman; ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea rolului culturii în consolidarea conștiinței naționale și a sentimentului de apartenență; ✓ Diversitate, toleranță și dialog cultural – prin analiza interacțiunilor dintre diferite comunități etnice, lingvistice și confesionale, precum și a influențelor reciproce dintre culturi. • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1.Cultura modernă – expresie a libertății de gândire și afirmării valorilor* • Conținuturi aplicative/contextuale 2.Cultura în spațiul românesc: tradiție, modernizare și interferențe europene* • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 3.Cultura în Basarabia secolului al XIX-lea: politici imperiale, valori naționale și diversitate culturală* 4.Chișinău – spațiu al culturii și interacțiunilor etno-confesionale • Conținuturi inter- și transdisciplinare /Tema/ teme cross-curriculare -Tema cross-curriculară: Istorie și prezent în dialog: drepturile omului, de la revoluțiile moderne la provocările globale (Libertate, drepturi și responsabilitate civică în comunitatea mea: urmele revoluțiilor și reformelor moderne în dezvoltarea localității; monumente și personalități locale care au promovat educația, cultura, drepturile și participarea civică; memoria comunității despre modernizare și democratizare). Discipline conexe: - <u>Eu și societatea</u> -Tema cross-curriculară: Diversitate culturală și identitate: de la comunitatea locală la lumea globală (Comunitatea mea în epoca modernă: patrimoniu, identitate și dialog intercultural; monumente, tradiții, personalități, arhitectură și memorie locală; influențe europene și dezvoltarea comunității în contextul	

	modernizării).// Națiunea în devenire și comunitatea mea în epoca modernă: afirmarea identității naționale și locale; patrimoniul modern al localității: monumente, tradiții și personalități locale; influențe culturale europene asupra comunității; turism cultural, patrimoniu și dezvoltare locală; localitatea mea în epoca modernă – oameni, locuri, memorie și identitate comunitară. <u>Discipline conexe:</u> - <u>Eu și societatea</u> - <u>Limbi străine I și II</u> - <u>Geografia</u> - <u>Economia</u>	
La finalul clasei a XI-a, elevul/eleva: 1. Utilizează concepte și termeni istorici specifici Epocii Moderne pentru explicarea transformărilor politice, economice, sociale și culturale produse în lumea modernă, manifestând rigoare intelectuală și autonomie în învățare. 2. Analizează relațiile de cauzalitate, schimbare, continuitate și interdependență dintre procesele istorice moderne la nivel local, național, european și global, explicând impactul modernizării asupra societății și asupra lumii contemporane. 3. Interpretează critic informațiile din surse istorice, mediatice și digitale referitoare la Epoca Modernă, distingând între fapt, opinie și interpretare, pentru formularea unor judecăți argumentate, manifestând integritate și cultură democratică. 4. Valorifică experiențele istorice, personalitățile și valorile Epocii Moderne pentru a înțelege modernizarea societății, identitatea națională și principiile democratice, manifestând responsabilitate civică, respect pentru diversitate și deschidere la dialog intercultural. Noțiuni: Renaștere; umanism; Reformă; Contrareformă; absolutism; mercantilism; iluminism; revoluție industrială; constituție; separarea puterilor; independență; unificare; reformă agrară; modernizare; capitalism; drepturi civile; emancipare. Personalități: Leonardo da Vinci; Martin Luther; Ludovic al XIV-lea; Petru I; Voltaire; George Washington; Napoleon Bonaparte; Otto von Bismarck; Abraham Lincoln; Alexandru Ioan Cuza; Mihail Kogălniceanu; Carol I; Vasile Alecsandri; Mihai Eminescu.		

CLASA: XII-A

	Unități de conținut	Rezultatele învățării
1.1.Utilizarea terminologiei istorice specifice Epocii Contemporane în contexte educaționale, sociale și mediatice.	Titlul unității de învățare: LUMEA LA ÎNCEPUTUL EPOCII CONTEMPORANE: COMPETIȚIE GEOPOLITICĂ ȘI DESTINE UMANE ÎN RĂZBOI VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Pace, cooperare internațională și responsabilitate civică – prin înțelegerea consecințelor rivalităților dintre marile puteri și a necesității construirii unor mecanisme de prevenire a conflictelor și de menținere a păcii, prin analiza rolului cetățenilor, instituțiilor și liderilor politici în perioade de criză și transformare istorică; ✓ Unitate națională și identitate – prin înțelegerea proceselor care au condus la realizarea Marii Uniri și la consolidarea statului național român; ✓ Mentalitate globală și responsabilitate față de comunitatea internațională – prin înțelegerea caracterului mondial al conflictului și a impactului acestuia asupra evoluției relațiilor internaționale.	1.1.1. Elevul/eleva explică semnificația și evoluția unor concepte istorice contemporane (democrație, totalitarism, propagandă, globalizare, drepturile omului, integrare europeană etc.), raportându-le la realități istorice și actuale. 1.1.2. Elevul/eleva valorifică limbajul istoric în elaborarea unor produse argumentative și reflexive – eseu, analiză media, discurs, podcast sau prezentare digitală – privind problemele și realitățile lumii contemporane.
	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. De la echilibru la tensiune globală: lumea la începutul Epocii Contemporane 2. Primul Război Mondial: conflict global, experiențe umane și transformări istorice* • Conținuturi aplicative/contextuale 3.România în Primul Război Mondial: decizii politice și proiecte de viitor* 4.Basarabia în contextul Primului Război Mondial: front, revoluție rusă și autodeterminare * 2. Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5.Marea Unire din 1918: unitate națională, diversitate regională și făurirea României Mari* 6.Lumea după Primul Război Mondial: pace, reconstrucție și Noua Ordine Internațională*	1.2.1. Elevul/Eleva formulează judecăți de valoare asupra unor decizii și procese istorice, argumentând relevanța și impactul acestora asupra indivizilor, comunităților și societății contemporane. 1.2.2. Elevul/eleva argumentează impactul unor decizii și acțiuni istorice asupra societății contemporane, formulând concluzii în contexte civice, educaționale și comunitare.
	Titlul unității de învățare: POLITICĂ, ECONOMIE ȘI SOCIETATE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Democrație și libertate – prin înțelegerea valorilor, instituțiilor și practicilor politice care au marcat evoluția societăților interbelice, prin analiza rolului cetățenilor, partidelor politice și instituțiilor în funcționarea regimurilor democratice și autoritare; ✓ Spirit critic și integritate – prin investigarea propagandei, ideologiilor și mecanismelor de influențare a opiniei publice în societățile interbelice; ✓ Mentalitate globală și cultură a păcii – prin înțelegerea relațiilor internaționale, a eforturilor diplomatice și a provocărilor care au influențat stabilitatea lumii interbelice.	1.3.1. Elevul/Eleva evaluează critic afirmații și interpretări privind realități istorice contemporane, utilizând argumente istorice. 1.3.2. Elevul/Eleva susține puncte de vedere argumentate în contexte publice, civice și digitale, folosind terminologia istorică adecvată.
1.3. Evaluarea critică a realităților istorice contemporane, valorificând limbajul istoric în contexte publice, civice și digitale.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale	
2.1. Explicarea relațiilor de cauzalitate și de		

interdependență dintre schimbările politice, social-economice și culturale din Epoca Contemporană, prin cercetarea surselor cartografice.	1.Regimurile politice interbelice: caracteristici și impact asupra societății* 2.URSS în perioada interbelică: ideologie, propagandă și expansiune. RASSM* 3.România de la democrație la autoritarism* 4.Economia mondială în perioada interbelică – prosperitate, criză, transformări sociale și răspunsuri politice* 5.Societatea interbelică – diversitate, valori, mentalități și moduri de viață ● Conținuturi aplicative/contextuale 6. Basarabia în cadrul României Mari: comunități etnice, modernizare și valori 7. Relațiile internaționale interbelice: diplomația păcii, securitatea colectivă și revizionism* 8. Politica externă a României în perioada interbelică – cooperare, securitate și provocări diplomatice. Nicolae Titulescu și cultura păcii* 9. Cultura și știința în perioada interbelică* ● Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 10.Cultura românească în perioada interbelică – cercetare, creație artistică și dialog cu spațiul European* 11.Cultura Basarabiei interbelice – identități și dialog cultural într-un spațiu comun de valori*. Chișinăul interbelic: oraș al modernizării, al culturii și al diversității.	2.1.1. Elevul/eleva interpretează transformările teritoriale și geopolitice produse în Epoca Contemporană, corelându-le cu evenimente și procese istorice majore. 2.1.2. Elevul/eleva realizează produse analitice – hartă conceptuală, studiu de caz, poster digital, cronologie interactivă – pentru explicarea relațiilor dintre spațiu, timp și schimbările istorice contemporane. 2.2.1. Elevul/eleva analizează comparativ cauzele și consecințele unor provocări contemporane (conflicte, migrație, globalizare, discriminare, crize economice sau ecologice), utilizând surse istorice și actuale. 2.2.2. Elevul/eleva corelează problemele contemporane cu experiențe istorice și cu contexte locale, naționale și globale, formulând explicații și concluzii argumentate. 2.3.1. Elevul/eleva argumentează relațiile de cauzalitate dintre evenimente și procese istorice contemporane, utilizând exemple relevante pentru explicarea conflictelor și cooperării internaționale. 2.3.2. Elevul/Eleva demonstrează impactul evenimentelor și proceselor istorice contemporane asupra păcii, securității și cooperării europene.
2.2. Analiza comparativă a cauzelor și consecințelor unor provocări ale lumii contemporane la nivel local, național și global. 2.3. Demonstrarea relațiilor de cauzalitate dintre evenimente/procese/fenomene istorice contemporane în promovarea culturii păcii, a securității și a solidarității europene.	Titlul unității de învățare: AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL – IMPACT ASUPRA CONTEMPORANITĂȚII VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Demnitate umană și respect pentru viață – prin înțelegerea impactului războiului, al violenței și al regimurilor totalitare asupra individului și comunităților; ✓ Drepturile omului și justiție – prin înțelegerea încălcărilor drepturilor fundamentale și a necesității prevenirii crimelor împotriva umanității; ✓ Pace și cooperare – prin reflectarea asupra consecințelor războiului și asupra importanței construirii unei culturi a păcii și a dialogului. ● Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Pactul Ribbentrop-Molotov: decizii geopolitice și impactul lui asupra destinului popoarelor din Europa* 2. Al Doilea Război Mondial. Strategii și acțiuni militare în război (1939-1945) * ● Conținuturi aplicative/contextuale 3.Anul 1940 în istoria românilor. Formarea RSSM și instaurarea regimului comunist* 4.România în cel de-al Doilea Război Mondial: între interes național, presiuni externe și urmări *	3.1.1. Elevul/eleva corelează informațiile din surse diverse cu
3.1. Corelarea informațiilor din surse cu		

perspective diferite de interpretare a evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice din Epoca Contemporană. 3.2. Analiza comparativă a perspectivelor oferite de diferite surse asupra acelorași evenimente sau procese, pentru exprimarea unor opinii argumentate. 3.3. Valorificarea critică a informațiilor din surse istorice diverse pentru demonstrarea impactului proceselor și fenomenelor istorice asupra societății contemporane. 4.1. Determinarea valorilor reflectate în patrimoniu și memoria colectivă, pentru înțelegerea rolului acestora	• Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 5.Crimele regimurilor totalitare în timpul celui de-al Doilea Război Mondial: persecuții, violență și încălcarea drepturilor omului* 6.Holocaustul: ideologie rasistă, politici de exterminare și memoria victimelor* 7.Consecințele celui de Al Doilea Război Mondial – între memorie, responsabilitate și noua arhitectură a lumii* Titlul unității de învățare: POLITICĂ, ECONOMIE ȘI SOCIETATE ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI XX – ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Libertate și democrație – prin înțelegerea diferențelor dintre societățile democratice și regimurile totalitare și a importanței drepturilor și libertăților fundamentale; ✓ Solidaritate și memorie istorică – prin cunoașterea experiențelor victimelor represiunilor politice, foametei organizate, deportărilor și altor forme de încălcare a drepturilor omului; ✓ Cooperare europeană și cultură a păcii – prin înțelegerea rolului integrării europene în promovarea stabilității, dezvoltării și colaborării între state; ✓ Mentalitate globală – prin explorarea proceselor de globalizare, interdependență și transformare a lumii în a doua jumătate a secolului al XX-lea. • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Lumea bipolară: rivalități, propagandă și competiție globală* 2. Statele democratice după 1945: reconstrucție, cultura civică, modele de dezvoltare economică și globalizare * 3. URSS și „sovietizarea” Europei Centrale și de Est. * • Conținuturi aplicative/contextuale 4. Regimul comunist în România: ideologie, dictatură și viață cotidiană 5. Totalitarism și represiune în RSS Moldovenească: colectivizare forțată, foamete organizată, deportări și încălcarea drepturilor omului * 6. RSS Moldovenească în perioada sovietică: experimente social-economice, viață cotidiană și control ideologic * 7. Europa după 1989: căderea comunismului, tranziției democratice și integrare europeană* 8.RSS Moldovenească: rezistență, criza regimului sovietic și renașterea națională* • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 9.Uniunea Europeană – de la comunități economice la spațiu al valorilor, drepturilor și mobilității* Titlul unității de învățare: REPUBLICA MOLDOVA: STAT DE DREPT, DEMOCRAȚIE ȘI VALORI EUROPENE	contexte istorice, politice și culturale diferite, explicând influența perspectivei asupra interpretării trecutului. 3.1.2. Elevul/eleva formulează concluzii privind diversitatea interpretărilor istorice, în contexte de analiză, dezbateri și reflecție critică. 3.2.1. Elevul/eleva evaluează credibilitatea, intențiile și limitele surselor, utilizând criterii de analiză critică și de etică informațională. 3.2.2. Elevul/eleva exprimă opinii argumentate despre evenimente și procese istorice contemporane, valorificând dovezi și perspective multiple în contexte academice, civice și digitale. 3.3.1. Elevul/eleva utilizează surse istorice și contemporane în realizarea unor proiecte de cercetare, dezvoltare personală și implicare civică. 3.3.2. Elevul/eleva valorifică informațiile selectate din surse în elaborarea unor produse educaționale și comunitare: portofoliu civic, proiect multimedia, interviu, podcast, expoziție sau campanie publică. 4.1.1. Elevul/eleva identifică valorile reflectate în patrimoniul cultural și în memoria colectivă, utilizând surse istorice, monumente, mărturii orale și produse culturale.
--	--	---

în formarea identității personale și naționale	VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Responsabilitate civică și participare democratică – prin analiza rolului cetățenilor în consolidarea democrației, a culturii politice și a vieții publice; ✓ Identitate națională și respect pentru patrimoniul cultural – prin valorificarea limbii, culturii, tradițiilor și memoriei istorice în procesul de afirmare a statului Republica Moldova; ✓ Pluralism, diversitate și dialog intercultural – prin înțelegerea contribuției diferitelor comunități etnice și culturale la dezvoltarea societății și la consolidarea coeziunii sociale; ✓ Mentalitate globală – prin explorarea proceselor de integrare europeană și a rolului Republicii Moldova în contextul relațiilor internaționale contemporane.	4.1.2. Elevul/eleva explică rolul patrimoniului și al memoriei colective în formarea identității personale, comunitare și naționale.
4.2. Valorificarea responsabilă a memoriei istorice în demersuri educaționale, culturale sau civice.	• Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Proclamarea suveranității și independenței Republicii Moldova*. 2. Războiul pentru independență și apărarea integrității teritoriale a Republicii Moldova* 3. Republica Moldova pe calea democratizării: transformări și provocări politice și social-economice * 4. Politica externă a Republicii Moldova: provocări, priorități și realizări* • Conținuturi aplicative/contextuale 5. Migrația și diaspora Republicii Moldova: cauze, experiențe și impact asupra societății • Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 6. Comunități și identități etnice/culturale în Republica Moldova: spații de conviețuire, tradiții și forme de autonomie locală * 7. Integrarea europeană a Republicii Moldova – perspective, oportunități și responsabilitate civică*	4.2.1. Elevul/eleva utilizează memoria istorică pentru a explica experiențe și procese istorice contemporane, respectând adevărul istoric și principiile etice. 4.2.2. Elevul/eleva analizează critic modalitățile de utilizare a memoriei istorice în discursuri publice, în mass-media și în contexte civice.
4.3. Promovarea, prin acțiuni și inițiative comunitare, a ideilor de unitate prin diversitate, valorificând memoria colectivă, dialogul intercultural și respectul reciproc.	Titlul unității de învățare: CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI XX - ÎNCEPUTUL SEC. XXI VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Frumos și creativitate – prin aprecierea diversității expresiilor artistice, literare și culturale ca forme de afirmare a identității și a valorilor umane; ✓ Libertate și responsabilitate – prin înțelegerea relației dintre progresul științific, libertatea creației și responsabilitatea față de societate și mediu; ✓ Unitate și identitate – prin înțelegerea rolului culturii și educației în consolidarea identității individuale, comunitare și naționale. • Concepte fundamentale/ Procese și relații esențiale 1. Știința și tehnologia în lumea contemporană: inovație, responsabilitate și dezvoltare durabilă* 2. Cultura universală: literatură, artă și multiculturalitate	4.3.1. Elevul/eleva identifică exemple de cooperare, dialog intercultural și solidaritate reflectate în experiențe istorice și comunitare. 4.3.2. Elevul/eleva elaborează inițiative și produse comunitare – campanii, dezbateri, expoziții, proiecte multimedia sau activități civice – dedicate promovării unității prin diversitate.

	• Conținuturi aplicative/contextuale 3. Contribuții românești la dezvoltarea culturii, științei și patrimoniului universal 4. Cultura și știința în RSS Moldovenească: între propaganda, constrângerea ideologică, realizări și păstrarea valorilor naționale* 5. Cultură, educație și știință în Republica Moldova*	
	Titlul unității de învățare: PROBLEMELE GLOBALE ALE SEC. XX- ÎNCEPUTUL SEC. XXI	
	VALORI PROIECTATE LA NIVELUL UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE ✓ Pace și conviețuire – prin conștientizarea rolului dialogului, cooperării și responsabilității comune în prevenirea conflictelor și gestionarea crizelor; ✓ Sustenabilitate și grijă față de mediu – prin înțelegerea relației dintre activitățile umane, resursele naturale și dezvoltarea durabilă; ✓ Mentalitate globală și cetățenie activă – prin asumarea unui rol responsabil în comunitate, societate și în lumea contemporană.	
	• Integrarea noilor educații prin contexte de învățare 1. Problemele globale: provocări, consecințe și strategii de reziliență la nivel local și global* 2. Mobilitate umană și migrație: experiențe, drepturi și provocări pentru societate 3. Valorile umane în contextul provocărilor globale ale secolului XXI • Conținuturi inter- și transdisciplinare /Temă/ teme cross-curriculare -Tema cross-curriculară: Asumarea și aplicarea valorilor democratice, a dialogului intercultural și a responsabilității sociale în societatea globală (Democratizarea Republicii Moldova și consolidarea societății civile; memoria comunității în perioada independenței; diversitatea culturală și dialogul intercultural la nivel local; cetățenia activă și implicarea tinerilor în viața comunității). <u>Discipline conexe:</u> - <u>Eu și societatea</u> - <u>Limbi străine I și II</u> Tema cross-curriculară: Republica Moldova în contextul local, european și global (Republica Moldova după independență: provocări și oportunități; integrarea europeană și cooperarea internațională; probleme globale și impactul lor asupra comunității locale; comunitatea mea în context european și global) <u>Discipline conexe:</u> - Eu și societatea	

	- Geografie - Economia	
La finalul clasei a XII-a, elevul/eleva: 1. Evaluează critic realitățile istorice contemporane, utilizând adecvat concepte și termeni istorici în contexte civice, mediatice și digitale și manifestând rigoare intelectuală și autonomie în gândire. 2. Demonstrează relațiile de cauzalitate, interdependență, continuitate și schimbare dintre procesele politice, economice, sociale și culturale ale lumii contemporane, evaluând impactul acestora asupra indivizilor, comunităților și relațiilor internaționale. 3. Evaluează critic și valorifică informațiile și perspectivele oferite de surse istorice diverse, identificând propaganda, manipularea și dezinformarea și formulând opinii argumentate despre problemele lumii contemporane, cu integritate, cultură democratică și responsabilitate informațională. 4. Valorifică memoria colectivă, patrimoniul cultural și experiențele istorice ale comunităților locale, naționale și europene prin proiecte de cercetare și implicare civică, demonstrând creativitate, colaborare și utilizarea responsabilă a tehnologiilor digitale. 5. Noțiuni: democrație; totalitarism; fascism; nazism; comunism; Holocaust; drepturile omului; integrare europeană; globalizare; dezvoltare durabilă; societate informațională; inteligență artificială; securitate; propagandă; dezinformare; memorie istorică; reziliență. Personalități: Woodrow Wilson; Ferdinand I, Carol II; Franklin D. Roosevelt; Mihai I; Winston Churchill; Charles de Gaulle; Konrad Adenauer; Robert Schuman; Mihail Gorbaciov; Nelson Mandela; Elie Wiesel; Mircea Snegur; Alexandru Moșanu; Ion Hadârcă; Grigore Vieru; Eugen Doga.		